

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun. Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.749 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Veliki načrti

Politično življenje azijskega kontinenta je že dolgo časa do dna razburkano. Odkar namreč stari Kitaj v dobi demokracije očitno razpada, oziroma išče novih oblik svoje državnosti (zakaj Kitaj je jako žilav), se je trenje med angleškim, ruskim, japonskim in ameriškim imperializmom na azijski celinii silno povečalo. Zanimivo je, da danes nista v tem oziru največja nasprotnika Japonski samo Rusija na eni in USA na drugi strani, ampak da se čuti po japonskem vplivu v Aziji čedalje bolj prizadeto tudi Anglijo. Ker pa na drugi strani Angliji konkurira tudi naraščajoča politična in gospodarska ekspanzija sovjetov s pomočjo tako zvanega »Turksibira« (zaprado-turkestanske železnice), ki je odprl Rusom pot v kitajski ali vzhodni Turkestan (Sinkjang) — zato je položaj še zapleten po angleško-ruski rivaliteti. Vred tega je Japonski politično intrigriranje zelo olajšano, ker fronta njenih nasprotnikov ni enotna.

Anglija danes gotovo ni več prva velesila v Aziji, kjer se ji ni posrečilo pomiriti Indije. Čeprav je Anglija, ki po pravici smatra, da je takozvano panazijsko gibanje, katero vodi Japan, najbolj nevarno briteškemu imperiju, zaradi tega nevarne zavezni Kitaja, pa je Anglija na drugi strani primorana delati protikitajsko politiko v Tibetu, ki je zadnje čase prišel popolnoma pod angleški vpliv. Tibet je Angliji potreben zato, da odvrta ruskо ekspanzijo, katera bi mogla postati nevarna Indiji. Kitajska nankinška vlada pa kljub anarhiji, ki pretresa vso državo, nikakor ni voljna mirno trpeti ne prodiranja Rusije ne vpliva Anglije in je zato začela močno akcijo, da si ohrani tako svoj vpliv v Tibetu, ki je budistična cerkvena država, kakor tudi v Sinkjangu, kjer so ondodni Kirgizi, oprti na Moskvo, zanetili vstajo proti kitajski oblasti. Zdi se, da so kitajski generali Kirgize potolkli in da se kitajski komisarji tudi ne mislijo umakniti iz državnega sveta v Tibetu. Kakor znano, je cerkveni drž. poglavar Tibeta ali dalaj-lama, kakor mu pravijo, nedavno umrl in Anglija se zelo trudi, da bi mu tibetski budistični menihi izvolili naslednika, ki bi bil eksponent Anglije, kakor je bil njen eksponent pokojni vrhovni lama. Zanimivo pa je, da ima v zadnjem času tudi Japonska svoje agente v tibetskem državnem svetu in da se le-ti v zvezi s pristihi kitajske suverenitete prizadevajo, da ustoličijo za novega dalaj-lamo Angležem neljubega meniha, ki uživa velik ugled v budistovskem svetu in bi se utegnili postaviti na pot tako angleškemu kakor ruskemu vplivu v tem kotu Azije.

Tako smo torej priča izredno zanimivemu pojavu, da so Japonci, ki so na eni strani od Kitaja odrgali Mandžurijo in se pripravljajo na to, da spravijo pod svoj vpliv vso notranjo Mongolijo, na drugi strani Kitaj podpirajo v borbi proti angleškemu in ruskemu imperializmu. Znano je, da se je 16. decembra lanskega leta v Tokiju vršil panazijski kongres, katerega se je udeležilo 80 zastopnikov nacionalističnih mladinskih organizacij iz Perzije, Turčije, Afganistana, Indije, Birme, Anama, Sijama, indijskega arhipelaga, Kitaja, Mandžukoa in Japonske ter da se je tam proglasilo geslo: Azija Azijcem! Ze danes prevladuje politični vpliv Japonske v Afganistanu in Siamu pa tudi v Perziji, tako da je Britanija zaradi tega po pravici vznemirjena. Ker Anglija silno utrjuje Singapore, so Japonci napravili načrt za kanal, ki bi prerezal Malaški polotok, kjer pripada Siamu, tako da bi bil Singapore strateško in gospodarsko uničen.

Na drugi strani pa sovjeti mrzlično delajo na to, da bi zvezali Irkutsk po železnici čez Urgo s Kalangom oziroma Pekingom, tako da bi dobili direktno zvezo s Kitajem in ne bi bili več navezani na mandžursko železnico. Amerika pa izdeluje načrt, kako bi se zvezala po železnici Aljaska skozi Čučki polotok z ustjem Lene, potem pa do Kanska. Ta stvar meri naravnost na to, da bi se japonska hegemonija v Aziji v korenini onemogočila. Vprašanje pa je, da-li je Angliji to prav in če ni prisiljena, da kljub nevarni japonski konkurenci na političnem in gospodarskem polju na tihem japonsko podpira, da ne bi na Pacifiku oziroma v Kitaju popolnoma zavladala ruska in ameriška unija. Interesne sfere se torej v Aziji tako zelo križajo, da še vedno ni mogoče govoriti o dveh blokih, posebno, ker prideta v tej veliki politični igri v poštev tudi Francija in Nizozemska. Kitaj sam pa je velika uganka.

Cisto nov problem pa tvori Mongolija. Tako zvana zunanja Mongolija, ki ima svoje središče v Urgi, je sicer pod vplivom sovjetov, vendar pa se je v zadnjih dveh letih začelo med temi Mongoli gibanje za popolno neodvisnost. Ta stvar je posebno zaradi tega za Sovjetsko unijo opasna, ker je vsa japonska diplomacija sedaj na delu, da organizira mongolsko nacionalno gibanje, ki naj bi obsegalo tako zunanjo Mongolijo kakor notranjo, ki je formalno še pod kitajsko suvereniteto. Najmočnejši glavar Mongolije, knez ali kan Tehyang, ki vlada v mongolski provinci Čarhar, je prijatelj mandžurskega cesarja Pu-Jia, o katerem se znano, da je pripravil stopiti na čelo nacionalni akciji, da se združijo vsi Mongoli v neodvisno državo. Končni cilj je osnovevanje takozvanega »Man Meng Kuoc«, to je mandžursko-mongolske države. Znano je, da se je lanske jeseni pod protekcijo Japana zbralo v budističnem templju v mongolskem mestu Kuejhuja 170 mongolskih kanov, ki so si izbrali provizorično vlado in celo določili proračun 320.000 dolarjev za prvo silo. Mongoli so nasprotniki nankinške kitajske vlade ne samo zaradi njenega koruptnega upravljanja, ampak tudi zato, ker ta demokracijsko-socialistična vlada skuša razbiti fevdalizem mongolskih kanov. Nanking se sicer zelo trudi, da bi Mongole po znanem »krščanskem« generalu Fengu ukrotil, zelo dvomljivo pa je, če bo neup, ker ima tukaj opraviti z japonskim vplivom.

Na azijski celinii se pripravljajo dogodki in prevrta, ki bodo odjeknili po vsem svetu in pripravljajo novo dobo svetovne zgodovine.

Uspeh italijanskega posredovanja

Sporazum Avstrije z Nemčijo

Na pritisk Italije je Dollfuss sprejel nemške pogoje - a zavaroval samostojnost Avstriji

Dunaj, 3. jan. Posebno poročilo »Slovenec«. Kljub »božičnemu premirju«, ki ga je naložila avstrijska vlada avstrijskemu narodu, da v miru vziva lepoto božičnih praznikov in pričakuje prihod novega leta, je Dunaj ves poln najrazličnejših vesti. Jaz sam se le težko spominjam.

da bi bilo kdaj v prošlosti toliko pritaženega šušljanja, ki se mu ne moreš izogniti niti na ulici, niti v tramvaju, še manj pa v javnih lokalih ali v zasebnih družinah, kakor prav preteklo tedne.

Priznam, da smo bili letos naravnost nervozni, posebno še, ker je skoraj nemogoče zasledovati vse te vesti, ki se križajo, do njihovih virov in ugotoviti v vsakem primeru, kje leži resnica.

Zadnjič sem vam poročal, kakšno zanimanje da je vzbudilo tukaj napovedano potovanje Suvicha, podtajnika italijanskega zunanjega ministrstva, na Dunaj, in kakšni komentarji so krožili med dunajsko javnostjo: da pride Suvich mirit Avstrijo in Nemčijo, da prihaja z ultimatom, da si hoče zavarovati svobodno uporabo najkrajše zveze z Madžarsko čez »koroški koridor«, da pride z novimi predlogi o Podonavju, s predlogi, ki naj bi se navezali na sistem Male zveze, da bodo narodni socialisti zopet dovoljeni in tako dalje in tako dalje.

Dunaj šušlja: „Sporazum z Nemčijo je dosežen“

Osebo imam vtis, da ima ves ta šunder, v katerem zankrat ne moremo razloževati pravo od napačnega, zelo resno podlago, kajti odkar sem vam pred prazniki zadnjikrat poročal, smo k že obstoječim vestem dobili nekaj novih, ki jih moram časnarsko beležiti. Amnestija znanega voditelja hitlerjevcev v Avstriji Frauenfelda, milostljivo, naravnost ljubeznivo postopanje s knezom Saxen-Meiningen, ki je svoje dni ušel iz koroških zaporov in se je mirno vrnil nazaj v Avstrijo, odkoder je bil — ne izgnan, ampak častno spremljan nazaj na nemško mejo, nadalje pojava precejšnega števila na Dunaju znanih in razpitihi hitlerjevskih vodij, ki smo jih mislili na varnem v koncentracijskem taboru v Wöllersdorfu, vse to govori za to, da so se v dobi »božičnega premirja« vodila med avstrijsko in nemško vlado resna pogajanja za sporazum in da je bil tudi neke vrste sporazum med obema državama že dosežen.

Dokazov za to vam ne morem prinesiti, ker na uradnih mestih, kakor tudi po redakcijah vladnih glasil na vsako takšno vprašanje odgovorijo s trdovratnim molkom. Bundesamt molči, »Reichspost« molči, »Neuigkeitsweltblatt« molči, krščansko-socialna stranka molči, Vaterländische Front molči... In vendar pritiska od vseh strani prepričanje,

da se je moralo že nekaj doseči, da so se morali podpisati neki dokumenti in da stojimo, da, da stojimo tik pred velikim dogodkom, ki bo treščil v mednarodno politiko na isti način kot dr. Schoberjev avstro-nemški načrt o carinski zvezi, ki je bil objavljen marca 1930.

Pot do sporazuma: Kako je posredovala Italija?

Iz navidezno kaotičnega notranjepolitičnega položaja v Avstriji, kjer ugotavljamo toliko navidezno nasprotujočih si stvari, bom izluščil samo eno mnenje, ki se mi zdi, da se najbolj približuje resnici.

1. Italija potrebuje Avstrijo, in sicer neodvisno Avstrijo, za svoje zveze z Nemčijo in Madžarsko, ki sta dva evropska stebra italijanske zunanje politike v Evropi.

2. Italija zato ne more trpeti, da bi bila črta Rim—Berlin pretrgana in celo onemogočena zaradi spora med Avstrijo in Nemčijo.

3. Italija, ki je tako prijateljica Nemčije, kakor tudi Avstrije (Riccione), se je torej čutila prisiljeno, da posreduje med Avstrijo in med Nemčijo, da se poravnava nesoglasja.

4. Posredovanje se je najprej vršilo v Nemčiji, in sicer v Berlinu, kjer se je v začetku decembra mudil Suvich, in kjer so bili po vsaj priliki sestavljeni nemški pogoji za sporazum z Dunajem.

Avstrijski poslanik v Rimu dr. Rintelen, eden glavnih pobornikov za sporazum z Nemčijo.

5. Te nemške pogoje je italijanska vlada sporočila Avstriji potem avstrijskega poslanika v Rimu g. Rintelena, s pripombo, da so resni in da jih ne bo mogoče kratkoma zavrnilti.

6. Avstrijski zvezni kancler dr. Dollfuss je pogoje prebral, se posvetoval s svojimi tovariši v vladi in jih — sprejel.

„Italijanski četverkot“: Italija - Nemčija - Avstrija - Ogrska

Tako v Bundesamtu, kakor na nemškem, italijanskem in — madžarskem poslanstvu smo imeli priliko opaziti pred božičnimi prazniki izvanredno aktivnost. Nemški, italijanski in madžarski poslaniki so bili stalno na smuških izletih, prav tako zvezni kancler Dollfuss sam. Kam so šli, kje so se nahajali, je bilo skrivnost.

Sir John Simon v Rimu

Mussolini predlaga

1. Reformo Zveze Narodov
2. Nov način razorožitve
3. Obnovo Podonavja

Rim, 4. jan. b. Danes je tretji dan, odkar se nahaja v Rimu britanski zunanji minister sir John Simon. Ves čas je delal samo v britanskem poslanstvu, kjer je moral proučiti številne diplomatske dokumente, ki so mu jih poslali iz Londona. Zaradi tega sir John Simon ni zapustil poslopja britanskega poslanstva vse do večeraj popoldne, ko je obiskal šefa italijanske vlade Mussolinija v beneški palači.

Razgovor z Mussolinijem je trajal nekaj čez dve uri. Po sestanku je sir John Simon odšel na večerjo v hotel »Excelsior«, kjer je priredila italijanska vlada njemu na čast svečan banket. Nocoj se Simon ponovno sestane z Mussolinijem, nakar bo v britanskem poslanstvu prirejen banket. Jutri odpotuje britanski zunanji minister iz Rima.

Po neki verziji, ki jo registrirajo tukajšnji listi, ki pa je ne smatrajo za verjetno, bi se moral sir John Simon na povratku iz Rima ustaviti tudi še v Berlinu. Misli se, da bi se v tem slučaju Hitler ne izogibal sestanku s Simonom. Ta sestanek, čeprav ni pripravljen in tudi ni bil določen, bi bil po mnenju tukajšnjih listov zelo koristen, ker bi sir John Simon potem, ko se je sestel s francoskimi državniki in s šefom italijanske vlade Mussolinijem, lahko dobil točne informacije o stališču, ki ga zastopa nemška vlada, razen tega pa bi od Hitler-

jali če so se sestajali ali ne, ne vem, toda po vsaj priliki so prišli skupaj. Tudi dr. Rintelen se je mudil pred in med prazniki na dopustu na Gornjem Štajerskem. Iz tega sklepamo, da so se vršila pogajanja, če ne pogajanja, pa vsaj resni razgovori o nemških predlogih za sporazum, ki naj izloči avstro-nemški spor iz »italijanskega četverkota« Italija—Avstrija—Madžarska—Nemčija in ki naj presenetli v kratkem Evropo z novo četverozvezo.

Cena sporazuma: Avstrija dobi jamstvo neodvisnosti, a prizna Hitlerjevo stranko

Neki Starhembergovec mi je izdal, brzkone iz jeze, ker njihov Heimatschutz izgublja tako pri Dollfussu kakor pri Hitlerju in mu bo v Avstriji v kratkem odklenalo, da obsega sporazum, ki naj bi se bil sklenil ali se je verjetno že sklenil med Avstrijo in Nemčijo, zahtevo,

da se ustvari status quo, to se pravi, da se ukinejo vsi ukrepi avstrijske vlade proti hitlerjevskim organizacijam in njihovemu delovanju, da se Hitler prizna kot moralni vodja vsega nemškega naroda, da se ustvari enotno gospodarsko ozemlje med Italijo, Nemčijo, Madžarsko in Avstrijo, odprto tudi za druge vstopne. Nemčija pa da je na pritisk Italije in — tako govore tukaj po Dunaju — tudi Anglije pristala na to, da zamčji avstrijski republikli državno samostojnost za gotovo dobo let.

V tej luči torej bo treba zasledovati notranjepolitične dogodke v »božičnem premirju«. Cesar se je bilo bati, se menda uresničuje, če že ne med tem postalo gotovo dejstvo: Avstrija bo dobila jamstvo za narodno neodvisnost za ceno, da kapitulira pred hitlerizmom. Kljukasti križ se dviga nad Karavankami. Ing. Sch.

(Ako gornje informacije našega dopisnika odgovarjajo resnici — in mi nimamo poviada o tem dvomiti — potem samo še poprašamo sedaj gospoda Paul-Boncourja, če je mislil na ta podonavski načrt, ko se je pred božičem hvalil, da imata Francija in Italija skupen program za ozdravljenje Podonavja? Hvala lepal — Op. ur.)

ja lahko zvedel gotove stvari, ki bi britanski vladi bile dobrodošle, da zavzame svoje stališče, ki ga splošno smatrajo kot nejasnega in neodločnega.

Zveza narodov z Rusijo in USA

Na sestanku z Mussolinijem se je po informacijah, ki jih objavljajo fašistični listi iz Londona, proučilo vsa aktualna vprašanja. V prvi vrsti so razpravljali o razorožitvi, o reformi Zveze narodov, o neodvisnosti avstrijske republike ter o podonavskem vprašanju.

Glavni cilj reforme Zveze narodov bi bil po Mussolinijevi zahtevi, da vstopijo Nemčija in Japonska pa tudi Združene države in Sovjetska Rusija v to zenevsko ustanovo. Mussolini namerava o tem izročiti formalni predlog velesilam in onim državam, ki so članice Sveta Zveze narodov, ne pa Zvezi narodov kot taki.

Na boljši način razorožitve

Glede razorožitvenega vprašanja zatrjujejo, da je Mussolini izjavil angleškemu zunanjemu ministru, da po njegovem mnenju sedanja diplomatska pogajanja, ki se vodijo med interesiranimi vladami, predstavljajo najboljšo metodo, da se pride do predhodnih sporazumov med velesilami. Dalje se po teh angleških informacijah Mussolini zavzema za sporazum med vsemi velesilami, in to ne samo v razorožitvenem vprašanju, ampak tudi v vseh drugih aktualnih problemih. V razorožitvenem vprašanju podpira Mussolini Francijo v važni točki. Mussolini namreč smatra, da nemški predlogi ne morejo biti sprejeti v celoti, ker bi drugače povzročili splošno zvišanje oborožitve v Evropi. Mussolini iskreno želi razorožitev, pri tem pa racuna s potrebo, da so vse države pri pogajanjih z Nemčijo zelo oprezne. Mussolini je pripravljen, da zavzame ves svoj vpliv, da pripravi Nemčijo do tega, da zavzame pomirljivo stališče.

Avstrija in Podonavje

Končno se je po istih informacijah govorilo o vprašanju neodvisnosti avstrijske republike v tem smislu, da se Avstrije ne more izločiti iz podonavskega vprašanja. Sklepi, ki so se sprejeli na konferenci v Stresi, se niso mogli izvesti in je zato po mnenju fašističnih listov treba računati z znano italijansko spomenico, v kateri se detajlno obravnava vprašanje o gospodarski organizaciji Podonavja. Po teh informacijah se v Londonu predstavlja, da se bo italijanska vlada poslužila nekaterih členov trianonske mirovne pogodbe, v kateri so določene gotove koncesije Avstriji in Madžarski glede ustanovitve svobodnih pristaniških kon v Trstu in na Reki. Italija bi želela, da bi se del pomorske trgovine Avstrije in Madžarske usmeril na ti dva italijanski luki na Jadranu.

Nova romunska vlada bo danes sestavljena

Bukarešt, 4. jan. m. Pri sestavi nove vlade je naletel mandat krone dr. Tatarescu na težave, ki so nekoliko zavlekale sestavo nove vlade, v katero bodo po izjavah političnih krogov stopili skoraj vsi dosedanji ministri v vladi pokojnega Duce in njegovega naslednika dr. Angelesca. Dr. Tatarescu je pri pogajanjih za sestavo vlade naletel na težave pri vseh starejših uglednih članih liberalne stranke, posebno pa pri sedanjem finančnem ministru Konstantinu Bratianu, ki z ostalimi starejšimi člani te stranke ni zadovoljen z novo kombinacijo predvsem zaradi tega, ker je dr. Tatarescu najmlajši član vlade in je ravno on dobil mandat za sestavo nove vlade. Starejši člani te stranke so proti dr. Tatarescu tudi zaradi tega, ker ga smatrajo za voditelja mladih liberalcev v liberalni stranki. Da bi se vse te težave odklonile, je bila za danes dopoldne sklicana seja izvršilnega odbora liberalne stranke, na kateri je mandat krone skušal doseči s pomočjo dr. Angelesca, da se z aklamacijsko proglasi za šefa liberalne stranke sedanjí finančni minister Konstantin Bratianu, kar je bilo tudi soglasno sprejeto. Tako so se vsi osebni spori poravnali.

V političnih krogih izjavljajo, da bo nova vlada sestavljena še danes ali jutri, ko se vrne v Bukarešt zunanji minister Titulescu. Njemu nasproti je odpotoval do Zombolja državni podtajnik v zunanjem ministrstvu Radulescu, ki bo zunanjega ministra informiral o zadnjih političnih dogodkih v Romuniji.

Georg Tatarescu

Georg Tatarescu, ki je sestavil novo romunsko vlado, je začel svojo politično kariero v vrstah liberalne stranke, kjer je bil 20 let eden izmed najboljih sodelavcev pokojnega Jona Bratianu in pokojnega Jona Duce. Kakor znano je bil tudi glavni tajnik liberalne stranke. Njegovo imenovanje za predsednika vlade smatrajo kot viden dokaz trdne odločnosti, da se nadatuje tradicionalna politika reda in miru v notranji politiki, v zunanji politiki pa orientacija, temelječa na obstoječih zvezah in na Mali zvezi, za katero je g. Tatarescu poleg Jona Bratianu in Jona Duce mnogo delal. Kar se notranje politike tiče, uaglaajo, da je Titulescu s svojim dosedanjim delom dokazal trdno voljo in energijo za ohranitev notranjega reda in miru.

140 rudarjev zapečatenih v rovu...

Strahote velike rudarske nesreče v Duchovu na Češkoslovaškem

Duchov, 4. jan. b. Danes dopoldne je postalo jasno, da je usoda zasutih rudarjev v 7. in 8. revirju zapečateni. V teku noči ni nikomur uspelo, da bi pomagal ponorencem. Dela so otežena, ker so se na več krajih zrušili podporniki. Stirje delavci, ki so se rešili, so se odpotili, tako, da jih lahko zaslišujejo. Nihče od njih pa ni mogel dati kakšnih važnejših podatkov. V sedmem revirju se je moralo delo okoli reševanja ustaviti, ker se je pričel širiti dim. Rov so morali takoj zasuti, da so preprečili eksplozijo. Ker so se 4 rudarji rešili in so našli tudi trupla drugih 4 rudarjev, je ostalo v rovu še 138 delavcev, ki bodo našli v rovu smrt. Pred rovi so družine zasutih, kajti 70% delavcev je bilo oženjenih in imajo otroke. Notranji minister in minister za delo, ki sta takoj prišla na kraj nesreče, sta se davi vrnila nazaj v Prago.

Praga, 4. jan. AA. ČTK poroča: Čedalje manj nade je, da se bo posrečilo rešiti onih 130 rudarjev, ki so zasuti v rudniku »Nelson«. Reševanje zelo otežuje ogenj, ki se je pojavil v okoljskih jaških in podkopih. Stirje rešeni rudarji ne vedo nič natančnejšega povedati o vzrokih katastrofe.

Doslej so identificirali 6 trupel, med njimi tudi truplo neke ženske, ki je našla smrt zunaj jaška, ko se je porušila neka rudniška stavba.

Od 130 zasutih rudarjev je 122 rodbinskih očetov.

Predsednik ministrskega sveta g. Malypetr se je v več člani vlade pripeljal na kraj nesreče. V bližini rudnika več tisoč ljudi s strahom čaka poročil o zasutih rudarjih.

Praga, 4. jan. c. Ze od večeraj svečer so na delu pomočne rešilne čete, da bi vdrle v rove. Ruševine okoli vhoda v rudnik pa ovirajo popolnoma dohod do vhoda. Izhod na strani so morali zasuti zaradi požara, ki se je širil iz njegovega šreka. S tem je asoda vseh rudarjev zapečateni. Do jutraj rešilne čete niso mogle prodreti niti za en meter v prve rove pod vhodom.

Praga, 4. jan. k. Po zadnjih vesteh s kraja nesreče je opuščena vsaka nada, da bi mogli še kdaj rešiti iz rudnika. Najprej je nastala eksplozija v rudniku in nato se je bliskovito raz-

širil požar. Do sedaj so iz rudnika izvlekli 10 trupel. V bolnici je nekaj rudarjev, ki so bili v času eksplozije v bližini rudnika. Vsi ti ranjenci so ostali brez težkih poškodb. Vsi napori za reševanje rudarjev v rovih niso imeli nobenega uspeha. V rudnik ni mogoče prodreti, ker iz njega sill požar in se vali tako gost dim, da na noben način ni mogoče prodreti skozi njega niti s plinskimi maskami. Zato se je poskušalo prodreti v rudnik po sosednjih rovih. Ponekod je uspelo reševalcem priti zelo blizu. Vsed dima pa so morali takoj nazaj iz rudnika. Nikjer niso opazili nobenega znaka življenja. Danes popoldne se je pričel valiti še gostejši dim, zaradi česar se lahko sklepa, da se je požar v rudniku še razširil. Zato bodo morali izdelati vse dohode v rudnik, da ne bi zrak razširil in okrepil požara. Po prvih vtisih preiskave je ugotovljeno, da je do požara prislo zaradi tega, ker so plini vžgali premogov prah, kar je najprej povzročilo eksplozijo. Zjutraj ob 8 je prišel na mesto nesreče socialni minister, ki je takoj sklical veliko konferenco, na kateri so bili povzeli prvi ukrepi, kako pomagati vdovam in sirotam umrlih rudarjev. Socialni minister je tudi obiskal ranjence v bolnici. Popoldne je prišel predsednik vlade Malypetr, ki se je podrobno informiral o nesreči. Kot prvo pomoč je dal znesek 50.000 Kč. Preiskavo vodi posebna preiskovalno poverjenstvo. Češkoslovaška vlada dobiva iz vsega sveta sožalne izjave in vsi diplomatski zastopniki so prišli osebno, da izrazijo svojo žalost in sočustvovanje z nesrečo češkoslovaškega naroda. Sožalje je izjavil v imenu jugoslovanske vlade tudi jugoslovanski poslanik v Pragi dr. Grisogono.

Po zadnjih vesteh so reševalne čete po velikih naporih vdrle v dno rudnika, kjer so našle še dvoje trupel. Čete so se morale takoj umakniti, ker na dnu rova vlada silna vročina in tako gost dim, da nobeno človeško bitje ne bi moglo dolgo vzdržati v tem peklju. Kaos na dnu je popoln. Kose trupel ni mogoče razločiti od ostalih delov rudniške montaže.

Proti Nemčiji...

Rusko-poljska vojaška zveza

hi jamči neodvisnost vsem baltiskim državam

London, 4. jan. m. »Daily Herald« poroča danes, da je sovjetski komisar za zunanje zadeve, Litvinov, izročil poljski vladi predlog za ustvaritev dalekosežnega varnostnega sistema držav vzhodne Evrope proti Nemčiji. Po tem predlogu bosta po informacijah »Daily Herald« Rusija in Poljska skupno garantirali neodvisnost štirim baltiskim državam: Finski, Estonki, Litvi in Latviji. »Daily Herald« smatra, da bo poljska vlada sprejela od Rusije postavljeni predlog, ker bi se z njim porav-

nalo tudi sedanje nasprotstvo med Poljsko in Litvo zaradi Vilne.

Nemčija pa ponu'a ljubezen

Berlin, 4. jan. c. Londonski »Daily Herald«, ki se je zadnji čas specializiral v napadanju hitlerjevske Nemčije, prinaša vest, da je nemška vlada ponudila Poljski nov prijateljski pakt, s katerim se odpušča vsem svojim zahtevam na poljski koridor. Ta vest se tukaj odločno demantira.

Jugoslavija-Bolgarija

Sofija, 4. jan. a AA. Današnja »Zorn« prinaša tole poročilo o skorajšnjih razgovorih za ureditev železniškega prometa med Jugoslavijo in Bolgarijo:

Glavni ravnatelj bolgarskih državnih železnic Boškovi je imel razgovor s predsednikom vlade in je pri tej priliki poročal Mušanovu o razgovoru, ki ga je imel v Belgradu s glavnim ravnateljem jugoslovanskih železnic Iličem o celi vrsti vprašanj, ki hkratu zanimajo bolgarsko in jugoslovansko železniško upravo. G. Mušanov je s svoje strani izjavil Boškovu, da je v razgovoru, ki ga je imel z jugoslovanskim zunanjim ministrom Jevtičem, načel tudi vprašanje direktne zveze med bolgarskimi in jugoslovanskimi železnicami pri Ceusevu.

Včeraj je glavni ravnatelj bolgarskih državnih železnic Boškovi sporočil svojemu jugoslovanskemu tovarišu Iliču, da bi bolgarska vlada želela, naj bi se vprašanje o zvezi med bolgarskimi in jugoslovanskimi železnicami tretiralo neposredno med obema železniškima upravama, ne pa po posebnih komisijah. Boškovi je povabil Iliča, naj bi prišel v Sofijo, če ulegne, 15. t. m., da bi se razgovori začeli.

Kralj Boris pojde v Romunijo

Snoči je bilo časnikiarjem sporočeno, da je sedaj določen obisk bolgarskega kraljevskega para romunskemu kraljevskemu paru na 25. januarja.

Jugoslovansko-italijanski trgovinski sporazum

Rim, 4. jan. AA. Danes ob 17 sta v Beneški palači predsednik italijanske vlade g. Mussolini in jugoslovanski poslanik g. Dučić skupno z načelnikom g. Piljo podpisala dopolnilni dogovor k sporazumu od 25. aprila 1932, s katerim se je izpolnila italijansko-jugoslovanska pogodba o trgovini in plovidbi iz leta 1924. Podpisu dogovora so prisostvovali tudi državni podtajnik v zunanjem ministru g. Suvich, šef kabine poslanik g. Aloisi in pooblaščen minister Zamarelli, z jugoslovanske strani pa svetnik dr. Kasidolac.

Mi in Nemčija

Belgrad, 4. jan. AA. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine obvešča, da je Nemčija dovolila Jugoslaviji poseben kontingent za uvoz masla leta 1934. Ta kontingent znaša 240 kvintalov za vse leto 1934, oziroma 20 kvintalov na mesec. Zavod opozarja zainteresirane izvoznike, da se sme maslo v okviru tega kontingenta uvažati v Nemčijo samo skozi obmejne carinarice v Salzburgu in Podmolem.

Sporazum z Nemčijo - bilka v vrtu

Pariz, 4. jan. b. V »Le Capitals« je napisal senator Caillaux zelo zanimiv članek o francosko-nemških odnosih, ki je tem značilnejši radi tega, ker je ravno Caillaux vedno zastopal zelo zmerno stališče napram Nemčiji in sicer tudi takrat, ko to ni bilo oportuno. Caillaux piše: Velika je razlika pri pogajanjih s kako državo, če se nahaja v normalnih ali abnormalnih razmerah. Radi tega obstajata pri pogajanjih samo dve eventualnosti: ali odreči enakopravnost, ki jo je treba podpreti z argumenti in sredstvi sile, ali pa je treba skleniti močne in odkrite zveze ter na ta način vpostaviti ravnovesje sil. Vsek nenapadalni pakt, ki bi ga Francija sklenila z Nemčijo na ljubo MacDonaldu, ne bo imel večje vrednosti, kakor lahka bilka v vrtu. Problem miru se ne more rešiti s pomočjo hinavščine.

Na vlak iz Zagreba v Vinkovce

Sestanek Jevtič-Titulescu

Zagreb, 4. jan. b. Z današnjim belgrajskim brzovlakom ob 6.45 je prispel v svojem posebnem vagonu zunanji minister Jevtič. Jevtič ni šel v mesto, ampak je prišel v Zagreb zato, da počaka svojega romunjskega tovariša Titulescu, ki je odpotoval večeraj ob 3 popoldne iz St. Moritza, da pobiti v romunsko prestolico, kamor je nujno pozvan, da se sestane z novim predsednikom romunske vlade Tatarecom. Prihod Titulescu v Zagreb se je pričakoval ob 11.50. Pred prihodom vlaka se je Titulescu sprehaljal po peronu s banom savske banovine dr. Perovičem. V Zagreb je poleg Titulescu prišel tudi romunski poslanik v Belgradu, Guranescu, ki je bil v družbi Jevtiča in Peroviča. Brzovlak je prispel ob 11.50 in so takoj stopili v salonski vagon g. Titulescu naš zunanji minister dr. Jevtič, dr. Perovič in romunski poslanik na našem

dvoru g. Guranescu. Nato je šel Titulescu pred salonski voz, da se slika v družbi z jugoslovanskim zunanjim ministrom Jevtičem, banom dr. Perovičem in Guranescem, nakar je Jevtič s Titulescom zopet odšel v salonski voz. Konferenca je trajala polno uro na zagrebški postaji vse do odhoda belgrajskega brzovlaka ob 12.50. Titulescu in Jevtič sta potovala skupaj do Vinkovcev, kjer se je Jevtič poslovil od Titulescu, ki je nadaljeval pot proti Bukarešti, medtem ko se je Jevtič vrnil v Belgrad. Kakor se čuje, se je na sestanku med obema državnikoma govorilo glede konference Male zveze v Zagrebu. Z ozirom na spremembo romunske vlade ni izključeno, da se bo morala konferenca Male zveze odgoditi za nekaj dni.

Prihodnje zasedanje Male zveze se bo vršilo v Zagrebu med 20. januarjem in koncem tega meseca.

Položaj naših invalidov

Belgrad, 4. jan. m. Po invalidskem zakonu od 1. 1929. ima naša država 89.100 invalidov. S tem zakonom se je število invalidov znatno zmanjšalo, ker jih je bilo po prejšnjem invalidskem zakonu iz leta 1925. 215.377.

Zakonske pogoje o invalidih je izpolnjevalo: osebnih invalidov 52.425, umrlih invalidov 107.879, vojnih sirot 32.438 in staršev umrlih invalidov 22.635. Invalidski zakon iz leta 1929. je pa uvedel velike reforme in je bilo po tem zakonu ukinjenih invalidskih podpor 126.215 osebam in sicer 24.839 osebnim invalidom, 61.057 vdovam umrlih invalidov, 27.704 vojnim sirotam in 12.615 roditeljem umrlih invalidov.

Proračuni za invalide so znašali v zadnjih petih letih: v proračunskem letu 1928/29 275 milijonov Din, v letu 1929/30 332 milijonov Din, v letu 1930/31 200 milijonov Din, v letu 1931/32 150 mili-

jonov Din, v letu 1932/33 96 milijonov Din. Za božične praznike je bilo sporočeno, da se bo razdelilo podpor v visini 670.000 Din. Od te vsote odpade na Belgrad 220.000, na ostale pokrajine v državi pa 450.000 Din. To podporo je v glavnem nakazalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, namreč 500.000 Din, nadalje belgrajska mestna občina 120.000 Din, in centralni odbor Združenja vojnih invalidov 50.000 Din.

Po stanju 1. julija 1933 je številčno stanje invalidov pri dravskem finančnem ravnateljstvu sledeče: oseb. invalidov 2244, ki prejemajo letno podporo v znesku 5.429.076 Din, družinskih invalidov pa je 2299, ki prejemajo 3.588.696 Din, torej je vseh invalidov na področju dravskega finančnega ravnateljstva 5234, ki prejemajo letno podporo v skupnem znesku 9.017.772 Din.

Kemično tehnološki muzej

Belgrad, 4. jan. m. Tu je imel občni zbor klub inženjerjev kemije in tehnologov, na katerem je bil izvoljen nov odbor in sprejet sklep, da se ustanovi kemično-tehnološki muzej, ki bo sestavljen tako, da bo prikazoval delo posameznih industrij in njih razvoj v celoti. Na občnem zboru se je govorilo tudi o težkem položaju, v katerem se dostikrat nahajajo naši kemiki in tehniki, ker jim domača podjetja ob sprejemu v službo stavljajo take pogoje, ki dostikrat sploh niso sprejemljivi. Na drugi strani pa naši kemiki in tehnološki tudi zelo težko pridejo do službe. V jugoslovanskih podjetjih je še vedno zaposlenih okoli 2000 inozemskih kemikov in tehnologov.

Dunajska vremenska napoved: Jasno vreme se bo najbrž še razširilo na ostale kraje v Avstriji. Narasčajoče izboljšanje temperature. Vetrovi iz jugovzhoda.

Zagrebska vremenska napoved: Pretežno oblačno, megleno in hladno s slabimi lokalnimi padavinami.

Utrinki

SLAVA ZA EN GROŠ.

»Journal de Geneve« poroča, da je prišel neki pariški fotograf na sijajno misel. Mesto, da bi lepil slike na lepe kartončke ali jih izdeloval v raznih doprlnih ozir. donožnih velikostih, mesto da bi svoje kliente slikal pred kakšnim razkošnim ozadje o letalu ali v avtomobilu, je ta modri mož sklenil, da bo odšel nuditi svojim gostom slike v obliki poštnih znamk posnemajoč lepi zobčasti, z gumijem namazan papirček in velikost znamke. Njegov klient lo svojo znamko nato lepo olini in jo pritisne na pisemce, nastlovljeno njegovim dragim.

Parižani so ta domislek odobraval, in zakaj ga bi ne. Če si še tako nepoznan, majhen in neviden ter brezslaven član človeške družbe, odlej ti bo dano, da boš namočil z jezikom svojo lastno znamko, jo pritisnil na kverulo in se mogočno sprehal od nabiralnika do nabiralnika, kjer boš oddajal svojo sličico na naslov svojih sodobnikov. Kot Masaryk, kralj Jurij, Viljem Tell, Hindenburg. Prijazno, da je to laškavo za vsakega.

Pariški fotograf je moral povedati svoj obrat, takšen je njegov uspeh. Sicer je res, da država teh novih znamk ne priznava, toda če jo le prilepiš poleg državne, imaš ponosno zavest, kako bo moral dvigniti državni uradnik jekleni pečat in udariti po tvojih sličici ter jo zamazati na isti način kot državne znamke.

Kaj, ko bi se država poslužila ideje tega genialnega fotografa. Mesto da plačaš državno znamko za 1 frank, za eno marko, za eno kruno, za eno lro, za eno dinar, ali bi država ne postopala pametno če bi dovolila da vsak pritiska na svojo korespondenco svojo lastno znamčico in plača za to državi i blagajni 2 franka, dve marki, dve kruni, dve liri, dva dinarja. Kdo bi si ne privoščil take žrtve za ceno, da državna pošta prenaša po vsem svetu njegovo sliko. Državne finance bi pa skozi to našle lepo ravnovesje! Posebno trgovci in industriji bi z obema rokama zgrabili za takšno reklamo in bi izdelali znamke s sliko svojih žetov, seveda samo v primeru, da so njihovi izdelki, ki jih prodajajo, zares dobri. V nasprotnem primeru bi naslikali na znamke le slike vrodilcev!

Zamisel se lahko uporabi tudi še na polju denarstva. Če imaš enkrat svojo sliko na pisemski znamki, zakaj bi je ne imel tudi na bankovcu. In koliko je bogatih ljudi, ki bi z milijoni odleteli slavo, da jih mekša po žepih in očuhaj z njihovimi slikami cehe po cestinah. Vidite, kaj je nemurnost. Do notore točke je slabost, naprej pa če se varljivo znoveč, lahko postane prav koristna čednost.

V TIBETU.

Pred nekaj tedni umrl Dalaj Lama v Tibetu je z budistično modrostjo združeval tudi spoštovanje pred zgodnjo kulturo. Imel je v Tibetu avtomobil, vpeljal je brozjav in telefon in električno luč v samostanih. Oskrbel je celo električno svetlobo za znane mlina za molitve. Svojetka svetlega človeka je bil prijatelj Rusov, oziroma je močno stal pod njihovim vplivom, spravalil na je Analeze. Toda 1912 se je svrnil z Anglijo in je dal tibetansko armado orani-traviti po evropskem vzoru in sicer od angleških oficerjev.

Tibet mora dobiti sedaj naslednika Dalaj Lame. Dobiti naslednika pa ni tako enostavno stvar. Izvo-

Osebne vesti

Belgrad, 4. jan. m. Odlikovani so: z jugoslovansko krono 5. stopnje Andrej Jug, svetnik splošne državne statistike v notranjem ministru; — z zlato kolajno za vestno službo Julij Cerkevnik, pomožni statistik pri statističnem uradu v Sarajevu. — Postavljen je za tajnika 5. pol. skup. v zunanjem ministru dr. Josip Macan, tajnik 5. pol. skup. na razpoloženju. — Premeščen je za višjega godnega svetnika 4. pol. skup. 1. stopnje k godnemu odesku banke uprave v Ljubljani ing. Zmago Zirnfeld. — Za pristava 8. pol. skupine pri banki upravi dravske banovine je postavljen Stanislav Pertošek, politično-upravni pripravnik iste banke uprave; — za pristava 8. pol. skup. okrajnega načelstva v Novem mestu je postavljen Ivan Grškovič, politično-upravni pripravnik istega okrajnega načelstva. Za načelnika političnega oddelka v zunanjem ministru je postavljen svetnik dr. Kusi dolac.

litev novega Dalaj Lame je skrb samostanov, visokega uradništva in zvezdoslovcev. V Tibetu je razširjena vera, da se duh umrlega Dalaj Lame uteleši v svojem nasledniku in sicer 49. dan po smrti. Sedaj iščejo po celi deželi otrok, ki so bili v tem času rojeni. Do svojega 18. leta bo imel novi Dalaj Lama regenta. Prej je moral izvolitev Dalaj Lame potrditi kitajski cesar. Sedaj pa ni verjetno, da bi Tibetanci še vprašali kitajske oblasti, da izpolnijo to formaliteto. »Daily Herald« iz Londona poroča, da se sprito vedno pogostejših nemirov v Tibetu indski oblasti vznemirjene in da bo vojaško vodstvo na meji zgradilo močno vojno oporišče in sicer Sringar, ki je glavno mesto Kašmira.

Tibet je dejansko neodvisna duhovniška država s teokratsko vladno obliko pod obliko Dalaj Lame, ki je popoln suveren. Dežela meri 2.100.000 kv. km (več kot osem Jugoslavij) in šteje 1.500.000 prebivalcev.

POJDIMO ISKAT ZAKLADOV...

»Sunday Dispatch« pripoveduje, da je stari nedavno umrl Dalaj Lama, poglavar Tibeta, kjer stoji najvišja gora sveta Mount Everest, odločne prepovedal Angležem, da odleže na smejje več poskušati plezati na ta visoki hrib in da bo on vsak novi poskus znal preprečiti. General Bruce, ki je že dvakrat naskočil goro Everest, ne da bi mogel do speti do vrha, se je uklonil grožnji Dalaj Lame in tretja ekspedicija na Everest bo menda izostala.

V svojem pismu je Dalaj Lama povedal Angležem, da kraljujejo na vrhu Everesta nesmrtni bogovi v podobi zlatega petelina, ki sedi v zlatem gnezdu in ki ga stražita dva veličanska bela leva. Ti bogovi so se zaradi plezanja na goro Everest razječili. Ze dejaslet let letina ni bila tako slaba in vreme tako grodo, kakor po angleških poskusih priti na vrh Everesta. Zakaj plazio Evropejci okrog te gore? Dalaj Lama pozna Evropejce, da so grabežljivi, da so roparski, da nizezra ne store brez koristnih namenov. On ve, da hočejo Evropejci ukrasti zlatega petelina na 8000 metrov visoki gori. Tako mislijo Tibetanci o Evropejcih in bodo imeli še pravi, saj so jim Evropejci sami dali poudara za tako laškavo mnenje. A Tibetanci si ne pustijo ukrasti zlatega petelina svojih bogov. Naj ostane gori, ta sveti zaklad, nedostopen in neokrunjen. Zato Dalaj Lama ne bo trpel več nobene ekspedicije. Zaklad na vrhu gore naj ostane tajen človeškim otem...

Če bi general Bruce enkrat prišel na vrh Everesta, bi kajpada ne našel nobenega petelina in ne belih levov. In modri Tibetanci bi jim rekli, zakaj ste pa potem hodili tja, ko veste, da nodnarova ne uboga našim človeškim apetitom. Simboli skrivne resnice. Če jih razdereš, te simbole, kaj najdeš? Neviden misterij!

Ali ni zanimivo, da tisti, ki verujejo, da se nahaja na vrhu Everesta zaklad, ne občutijo nikoli potrebe, da bi tja hodili in ga poiskali, med tem ko tisti, ki v zaklad ne verujejo, rajejo tja z vsemi silami in za ceno svojega življenja. Povejte mi sedaj, kdo je bolj moder med njimi, ali stari Dalaj Lama, ki veruje v nedostopne zaklade za naše oči in za naš razum nedostopnih rišajih, ali general Bruce in njemu slični, ki iz samoljubja in lastnih potrebah skušajo prodreti do najvišjih misterijev resnice, ki jih nikdar doumeti ne bodo mogli.

Denar sta delala Eden na Notranjskem, drugi pa na Posavju

Ljubljana, 4. januarja.

Pred vojno in celo po vojni do zadnjega časa se je le redkokdaj dogodilo, da bi bil kdo denar ponarejal. Med našim ljudstvom se je pač ohranil globok spomin na Prelesnika. Ta je bil zaradi ponarejanja denarja obsojen na dolgoletno ječo, ki jo je prestajal na ljubljanskem Gradu in je naposled tragično končal. O njem so krožile razne pravljice. Tako so pravili, da je nekoč prišel v neko borno kmečko hišo pri Sv. Vidu nad Cerknico. Gospodinja je bila sama doma. Prelesnik je bil čedno obleden. Nagovoril jo je: »Mati, zelo sem lačen. Ali imate kaj za pod zob?« Ženica mu je boječe in srmežljivo odvrnila: »Oh, gospod! Naj ne zamerijo! Malo mešanice imam.« Mešanica je notranjska jed, pripravljena iz zmečkanega krompirja in fižola. Je prav dobra, če je močno zabeljena. Prelesnik je z apetitom pojedel krožnik te jedi. Nato je vstal in se ženici zahvalil. Ko je po odhodu ženica vzela krožnik z mize, je začudena opazila — desetgoldinarski bankovec. In spoznala je, da je bil Prelesnik. Takih storil je o Prelesniku še danes vse polno po Kranjskem.

Nov risarski talent

Zadnja leta pa ponarejanje denarja prav bujno cvete, osobito, odkar so prišli v promet srebrni kovanci. Od vseh krajev prihajajo poročila, da se je pojavil ponarejen denar. Nekateri mojstri so še nespretni in prvi začetniki. Mnogi pa so se izurili v prave strokovnjake.

Orožniki so pred dnevi odkrili tam v prijaznih Pirmanih pri St. Vidu nad Cerknico nov risarski talent, mladega fanta, ki mogoče še nadkriljuje mojstra in risarskega ženija iz Suhadol. Ta fant se je spravil na ponarejanje bankovcev po 100 in 1000 Din. En bankovec je bil že spravil srečno v promet, pa so ga kmalu zasačili. Imel je pač smolo, čeprav se je več mesecev mučil, da je bankovec napravil.

Prava kovačnica napačnih srebrnikov

France je ključavničar, veseljak. Živi tam na gmajni pri Črnučah. Mesto da bi v delavnici izvr-

ševal svoj ključavničarski posel, je raje ustanovil kar na domu kovačnico za srebrnike. Na prav prebrisan način je zamislil dva modela za kovance po 20 in po 50 Din. Napravil je slične klešče, kakršne rabijo cerkvniki za pečenje hostij. Na obeh straneh ploške je fino izrezal strani za kovani srebrnik. In pričel je z obratom. Stvar se mu je zelo posrečila. Ko je naredil prve kovance, je pričel tuhtati, kako naj bi jih spravil v promet. Imel je srečo. In pol leta je France spretno vodil svojo kovačnico. Spravil je ponarejenih kovancev za okoli 2000 Din v promet, ne da bi ga kdo sumil, da dela denar in ga razpečava. Bil pa je France preveč veseljak. Nič ni delal, pa je vendarle imel vedno polno denarja. Ponarejenci so se pojavili po Črnučah, celo na pošti, na Jezici in bližnjih vaseh. Orožniki na Črnučah so bili sicer obveščeni o kroženju ponarejenec, pa niti najmanj jim ni prišlo na misel, da jim živi ponarejevalec kar pred nosom.

Naposled pa je Franceta vendarle zadela kazen. Imel je smolo, da so ga zalotili, ko je menjaval ponarejenec v neki gostilni. Sprva je bil France aretiran zgolj zaradi suma razpečavanja ponarejenega denarja. V četrtek po božičnih praznikih pa so se orožniki odločili, da napravijo pri Francetu hišno preiskavo. France je bil prav zatopljen v svoje delo, ko mu je mati zaklicala: »Joi, France! Zandarij gredol! France je skočil pokonci in hitro poskril modele in falzifikate, ki jih je kar v sneg pometal. Preiskava pa je imela uspeh. Orožniki so zaplenili štiri ponarejenec po 20 in 12 po 50 Din. Na sodišču so z obžudovanjem ogledovali ponarejenec, kajti na prvi pogled jih človek ni mogel ločiti od originalnih, le nekoliko lažji so in motnejšega leska. Orožniki so prinesli vsa corpora delicti na sodišče. Franceta in njegovega kompaniona so že pred novim letom odpeljali v ljubljanske zapore.

Danes okoli 9.30 pa je iz črnuškega avtobusa stopila dokaj pisana družba. Dva orožnika sta vodila v sredi dve ženski, eno starejšo, in dva mlada fanta. Bili so nekateri Francetovi sorodniki, ki so baje tudi zapleteni v ponarejevalsko afero.

Kako so se lani pravdali Ljubljancani in okoličani

Ljubljana, 4. jan.

Do predlanskega leta so po vojni, posebno od l. 1922 naprej pravde silno naraščale pri ljubljanskem okrajnem sodišču, tudi eksekucije so l. 1932 dosegle svoj višek. Lani pa je pri pravdah in eksekucijah opaziti precejšnje nazadovanje, čeprav se je delokrog spornih oddelkov sodišča s 1. aprilom po novem postopku znatno povečal, kajti pred okrajno sodišče spadajo sporne zadeve do vrednosti 12.500, dočim po starem le do 6.250 Din, dalje so prišle pred okrajno sodišče tudi menice do spornega zneska 12.500 Din. Za vse te civilne pravde je sedaj v rabi značka P (pravda). Prejšnja leta smo imeli 3 civilnosporne oddelke II, III in IV. Lani je bil ustanovljen še oddelk IVA, katerega posli pa so se zaradi registrature razdelili na prejšnje 3 oddelke. Ta oddelk je sedaj samostojen.

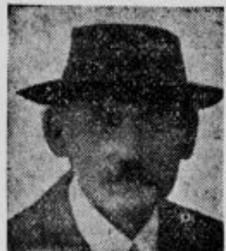
Letni splošni pregled pravnih in eksekucij kaže, da so sodniki močno preobremenjeni. Delati morajo s polno paro in hitrim tempom. Pred vojno je veljal za razdelitev sodnih poslov poseben ključ. Po tem ključu je bila določena obremenitev sodnika in sicer za sporne zadeve (C in Ch) do 600 na leto, pri starejših sodnikih je bilo dopustno do 800 pravnih, za izvršilnega sodnika 4000 do 5000, če je bilo malo realnih eksekucij in dražb, za kazenskega sodnika pa je bilo normirano 2000 kazenskih zadev. Sedaj pa so sodniki močno obremenjeni in če bi ta ključ veljal, bi morali pač ustanoviti še več civilnosporne oddelke.

Nekatero pravde so bile pri okrajnem sodišču zelo hude in tudi dolgotrajne, umevno, da močno drage. Zaradi neke poti v okolici teče izredno napeta in ostra pravda. Sodnik je zaslišal celo vas do 100 prič. Pravda pa še ni končana in bo pač pognala kravico iz hleva za stroške. Bila je tudi zanimiva konjska pravda, ko je neki prebrisan izanec prodal staro in nadušljivo kljuso za zdravega konja. Mnogi toženci vporabijo pa tudi vsa mogoča sredstva in trike, da zavlečejo pravdo in s tem plačilo dolga. Izredno mnogo je trgovskih pravnih za malenkostne zneske od 50 Din naprej. Lani je bilo na vseh oddelkih 5655 civilnih pravnih, dočim predlanskim 6368. Na posamezne oddelke je odpadlo: na II. oddelk, ki ga vodi g. Goslar, 1949, na III. oddelk (sodnik g. Vladimir Velušček) 1771, na IV. (sodnik dr. St. Bajič) 1935. V gorenje pravde so vštete tudi menične tožbe, ki

jih je bilo 370. Opominjalnih tožba po starem, zelo skrajšanem postopku je bilo lani 3610, predlanskim 3341.

Dva izvršilna oddelka sta bila močno zaposlena z eksekucijami, ki pa so nazadovale napram l. 1932. Z eksekucijami so bili zlasti bombardirani obrtniki, trgovci in srednji sloji, pa tudi okoliški kmet je bil večkrat obiskan od eksekutorja. Vsega je bilo letos 11.718 eksekucij, dočim predlanskim 12.242, torej za 524 manj. Oddelk V pod vodstvom sodnika dr. Andreja Dolinara izkazuje 6041 eksekucij, oddelk Va pod vodstvom sodnika Baričevića pa 5.677.

12 000 jih je pokopal

Čisto svojevrsten jubilej je slavil ob zaključku leta pri Sv. Petru v Radgona tamošnji obče znani in priljubljeni grobar g. Franc Velcel: 50-letnico izvrševanja svojega poklica. V teku teh petdesetletij je dosegel tudi rekord, ki ga med nami gotovo nima nihče. Več kot 12.000 farnov mesta Radgone in Gornje Radgone je pokopal. Kljub svojim številnim križem opravlja g. Velcel svoje delo kot grobokop fare Sv. Petra še nadalje. Je še čvrst in zdrav, prava slovenska korenina. Pri tem ga ima vse rado in ga spoštuje kot dobrega moža poštenjaka. Želim mu, da bi preteklo še mnogo let, predno se bo tudi on preselil tja, kamor je preselil toliko svojih zancev: na farno pokopališče Sv. Petra.

Pri vseh vrstah bolezni

migreni, neuralgiji, reumi, živčnih in menstrualnih težavah deluje hitro

ALGOCRATE

Dobri se v vseh lekarnah.

Proizvaja E. ANCOISME, PARIS

Org. reg. pod br. 19276 od 30. X. 1933

samo na stenografskem, ampak tudi na kulturnem polju. Stenografija mu je bila le sredstvo.

Ze kot dijak višje gimnazije v Celju je zasnoval in ustanovil prvo slovensko dijaško društvo na celjski gimnaziji z imenom »Beseda«, ki mu je bil predsednik vse do odhoda iz gimnazije. To

Anton Bezenšek
(kip izdelala Mara Georgijeva)

društvo je bilo na tako trdni narodni podlagi, da je bilo ne samo političnim, ampak tudi šolskim oblastim hud trn v peti. Tako je »Beseda« priredila poleti 1874 v narodnem trgu Zalec svojo proslavo, ki je bila za tedanje razmere velik nacionalen dogodek. Kot spreten organizator je bil med prvimi ustanovitelji odličnega bolgarskega društva »Slavjanske besede v Sofiji«. V Plovidvu

Celjska župnija v letu 1933

Celjska župnija sv. Danijela je po številu prebivalstva med največjimi v lavantinski škofiji. Gotovo tega ali onega Celjana zanima, kako smo se v preteklem letu rodili, kako smo umirali in kako smo se ženili. Zaradi tega in pa da z vsem mogoče še kake druge zanimivosti iz celjskega življenja, sem obiskal gospoda opata, ki ima vse te stvari zapisane v debelih bukvah.

In sva z gospodom opatom, ki mu je izročena skrb nad obširno celjsko župnijo, začela brskati po knjigah in prišla do naslednjih števil, ki so obenem tudi žive priče našega zdravja, naše telesne in duševne moči ter dokaz naše notranje odprdnosti.

Pa smo začeli pri tisti knjigi, kjer je življenje doma in ugotovili, da je bilo v letu 1933 v celjski župniji rojenih 569 otrok in sicer 292 dečkov in 277 deklic; prav toliko otrok je bilo rojenih tudi leta 1932. Od teh 569 otrok je bilo 316 domačih — 170 dečkov in 146 deklic —, iz mesta 76 (40 dečkov in 36 deklic), iz okolice pa 240 (130 dečkov in 110 deklic). Iz drugih krajev je bilo rojenih v Celju 253 otrok (122 dečkov in 131 deklic); vsi ti so bili rojeni v celjski javni bolnišnici. Med rojenimi je bilo tudi 50 mrtvorojenih (30 dečkov in 20 deklic). Zanimivo so tudi naslednje številke: Med rojenimi je bilo 413 zakonskih in 156 nezakonskih. Ta številka nezakonskih bi bila za celjsko župnijo malo previsoka, če ne bi vedeli, da je med njimi 120 takih, ki so bili v Celju le rojeni, medtem ko je bilo pravih Celjanov rojenih nezakonskih le 36, 3 iz mesta in 33 iz okolice.

Knjiga smrti pa nam pripoveduje: Leta 1932, je pod zvonom sv. Danijela vzelo slovo 452 ljudi in se preselilo v boljše življenje. Med temi je bilo 252 moških in 200 žensk. Iz mesta jih je umrlo 66, iz okolice 146, vsi drugi, to je 241 oseb, je pa umrlo v javni bolnišnici. Umrljivost pada. L. 1932, je umrlo 479 ljudi, torej letos 26 manj. Mrtvorojenih, kakor že omenjeno, je bilo 50, niti 1 leto starosti ni dočakal 58 otrok. Te številke niso posebno razveseljive in kažejo, da umre veliko preveč otrok v najnežnejši dobi. Pač je bilo pa preteklo leto izredno veliko oseb, ki so umrle v starosti od 75. do 80. leta. Najstarejši Celjani, ki so se poslovili od nas v preteklem letu, so bili: Adamič Ivan, nadučitelj v p., umrl 30. marca; ta go-

spod je bil rojen 26. decembra 1846. Starejša od njega sta bila slikar Jakob Batič, r. 20. avgusta 1846 in umrl 17. maja ter previzkar Jurij Jazbec, ki je umrl 24. julija in je bil rojen 30. aprila 1846.

Poročilo se je 139 parov, in sicer 101 domač, 30 tujih, 8 domačih parov se je poročilo drugje. L. 1932, je bilo poročenih 148 parov, torej zadnje leto 9 parov manj. Najstarejši ženin je bil rojen l. 1867, najmlajši pa 1914; najstarejša nevesta je bila rojena 1887, najmlajša, pa istega leta kakor najmlajši ženin. Samo 2 para sta bila, kjer sta bila oba vdovca, da je bil ženin vdovec imamo 11 parov, da je bila nevesta vdova jih je pa 4.

Ker je bila ravno prilika, sem povprašal gospoda opata, kako je sicer zadovoljen s svojimi ovčicami. Pri tem vprašanju se je gospodu opatu zjasnil obraz lahko bi rekel, da je posijalo zadovoljstvo iz njegovih oči. Slabi časi so, ljudje ne vedo, kako in kam, zato pa iščejo tolažbe v cerkvi. Redki so, ki so v teh težkih dneh na Boga popolnoma pozabili, zato je pa tam večje število tistih, ki kljub revščini in bedi iščejo opore v cerkvi. Pri vseh službah božjih so cerkve polne, obhajila miza ima več častivcev kakor prej, tako da nam ni treba obupati. Samo v farni cerkvi je bilo v preteklem letu podeljenih nad 80.000 sv. obhajil. Pa to ni še vse. Imamo še Marijino cerkev, zavod šolskih sester, bolnišnico, mogoče nič manjše ni število obhajanih pri oo. kapucinskih in pri lazariških pri Sv. Jožefu. Za povzdig verskega življenja je stopila med letom v življenje preporetbna organizacija Apostolstva moži in fantov. Vsako prvo nedeljo v mesecu prejme sv. zakramente lepo število moži in fantov in to je začetek in znamenje lepših časov.

Nekaj pa mi je g. opat pred slovesom potožil z žalostjo. Toliko je brezposelnih, ki bi radi delali, pa se današnja družba na to nič ne ozira. Kljub božjim in posvetnim postavam, da se mora praznik posvečevati, smo imeli žalibog priliko videti ob cerkvenih in tudi državnih praznikih, da se je delalo kar na veliko. Naj bi raje zaposlili več delavcev in praznovali praznike, pa bi bilo boljše. Oko postave bi tudi moralo tukaj storiti svojo dolžnost in gledati, da se bodo prazniki spoštovali. Žalibog prodira ta slab vpliv mesta že tudi na kmete, kjer mnogokrat nekateri delajo brez potrebe tudi ob nedeljah in praznikih.

Štirideset let zvest naročnik 'Slovenca'

Gospod Ferjančič Jože 70 letnik

Naš jubilar (po domače Brjaški) je bil rojen 6. januarja 1864. na Gočah v prelepi Vipavski dolini, katereja je nekaj spadala pod Kranjsko.

Jože Ferjančič (po domače Brjaški) je sin dobrega vipavškega kmeta. Do svojega tridesetega leta je zelo napredno in umno obdeloval domačo grudo. Ko pa je vsled trne uši prišla katastrofa med vipavškega kmeta, je stopil v drž. službo v koperski kaznilnici. V letih 1896—1915 je služboval v koperski kaznilnici, nakar je prišel od l. 1915—1929 kot višji paznik v mariborskem kaznilnici, ter je bil s polnimi leti upokojen.

Naš Jože je po naravi krepak mož in vseskozi dobrega značaja. Bil je povsod, kakor pri svojih tovariših, tako tudi pri podrejenih in nadrejenih zelo spoštovan.

Jubilanta najbolj diči to, da je vzgojil svoje otroke tako, kakor je dolžnost krščanskega očeta. Oče Jože ima dva sina in dve hčerki. Sin Pepe je pomorski kapetan, ki je prevozil že vse do sedaj nam znane morske luže, Adolf pa privatni uradnik. Hčerka Marija, poročena Weiss, je blaga gospa, pri kateri uživa oče prav udobno večer svojega življenja. Hčerka Ema, sivočasno učiteljica, je tudi poročena z višjim uradnikom.

Čeprav je jubilar zelo skromen, vendar je treba, da se ga naš list spomni, to pa v prvi vrsti zato, ker je že dolgih 40 let naročnik »Slovenca« ter se je hkrati boril v takratnih slabih razmerah na strani naših borcev: Kreka, Žitnika in drugih.

Želim našemu jubilaru in njegovi blagi soropri Franji še mnogo let skupnega življenja v zadovoljstvu in miru ter mu zapojmo njemu tako ljubo vipavsko himno: »Vse drugač' Vipavcem solnce sij.« A. B.

Kongres jugoslovanskih pravnikov

Stalni odbor Kongresa pravnikov kraljevine Jugoslavije, v katerem so zastopana vsa naša pravniška društva in ki torej predstavlja pravištvu naše države, je dne 10. decembra 1933 imel v Zagrebu svojo plenarno sejo, ki ji je predsedoval predsednik kongresa dr. Ivo Politeo, odvetnik v Zagrebu. Seje se je udeležilo tudi več odbornikov iz Beograda in Ljubljane, ter iz drugih krajev.

Odbor je najprej likvidiral posle zadnjega kongresa, ki se je vršil meseca oktobra 1932 v Dubrovniku in nato pa prešel na posle, ki se tičejo bodočega kongresa. Sklenilo se je, da bo ta kongres v začetku septembra 1934 v Zagrebu, kjer je bil kongres pred 10 leti osnovan. Izhajajoč raz vidika, da je kongres pravnikov živ organizem, ozko povezan z življenjem naroda in države, je odbor sklenil, naj se na prihodnji skupščini kongresa v prvi vrsti razpravljajo tista vprašanja, ki v današnjem času najbolj interesirajo življenje vseh stanov in države in to so baš gospodarska vprašanja. Vsled tega se bodo na dnevni red zagrebškega kongresa stavila sledeča temata: 1. Odnos državnega in cerkvenega zakonodavstva, s posebnim ozrom na sklepanje zakona. 2. Dopolnitev kazenskih zakonov v pogledu deliktov iz ekonomske sfere. 3. Pravica do popravka po zakonu o tisku. 4. Zakonitost uredb. 5. Takse v sodstvu in administraciji. 6. Fiskalna bremena ter narodna imovina in dohodek.

Referente in koreferente bo odredil stalni odbor naknadno na podlagi predlogov, ki jih bodo posamezna pravniška društva stavila odboru do 15. jan. 1934. Vsa ta temata bodo natisnjena v spomenici, ki bo izšla nekako dva do tri mesece pred kongresom.

Ob priliki kongresa bo tudi razstava jugoslovanske pravne literature. Na kongres pride tudi več število bolgarskih pravnikov, ki so že preje izrazili željo, da navežejo čim tesnejše stike s jugoslovanskimi kolegi.

Po kongresu se bodo vršili izleti v bližnjo in dajšjo okolico Zagreba.

Opozarjamo že sedaj naše pravnike na ta kongres. Prijagasi se bodo začeli sprejemati meseca maja, druge informacije bo dajalo društvo Pravnik.

Usodni strelji na meji

En tihotapec mrtev, drugi hudo ranjen.

Rankovci, 3. jan.

V lanskem letu je izgubilo življenje 5 tihotapev med Cankovo in Petanji. A mnogo jih je bilo laže ranjenih. Najbolj cvete tihotapstvo s saharinom in s cigaretnim papirjem.

Na novo leto jutraj so opazili granicari dva tihotapca, ki sta že prekorčala mejo. Ker se na klic »stoj!« nista ustavila, so začeli stražniki streljati. Eden je takoj padel smrtno zadet, a drugi je začel teči, dokler ga ni zadela krogla v stegno. Dve uri potem je prišla komisija, ki je ugotovila, da je eden mrtev, za drugega pa poskrbela, da so ga takoj prepeljali v murskosoboško bolnišnico. Ta bo najbrž ostal živ. Tihotapca sta doma od Male Nedelje v Prekiji. Obložen sta bila z več kilogrami saharina, ki ga dobijo tihotapci v Avstriji za mal denar.

Tihotapstvo izhaja največ iz prevelikega siromaštva. Zaradi zaslužka gredo mnogi po lem nevarnem postu, pri katerem jih je že mnogo tvegalo življenje.

Zaradi para čevljev - 3 leta

Ljubljana, 4. jan.

Mali senat pod predsedstvom s. o. s. g. Adolfa Hudnika je danes razpravljal tudi o tatvini par gorskih čevljev. Polde iz Zgor. Bitnja je postal tat iz navade. Nešteto krat je bil že kaznovan. Lani novembra meseca je ukradel postniku Jakobu Janarčiču par gorskih čevljev, vrednih 250 Din. Obtožen je bil poleg te tatvine tudi tatvine nekaterih stvari neznanega lastnika in poskušnega vloma. Polde je pred sodniki prav kratko in cinično priznal, da je čevlje ukradel, druge pa ni kradel in tudi vtilnil ni. Zaradi čevljev je bil obsojen na 3 leta robije, v ostalem pa zaradi pomanjkanja dokazov oproščen. Polde sodbe ni bil vesel. Ko je odhajal v jetnišnico, je sam pri sebi murmul: »Tri leta. Kruh in kvartir zastoj, a kje svoboda!

Liubljanske vesti:

Bača okraden Neznani vlomilec odnesel 32.000 dinarjev

Ljubljana, 4. januarja.

Lep plen je padel ponoči v roke neznanega vlomilca, ki je vlomil v prodajalno Bate v Prešernovi ulici. Ta prodajalna ima vsak dan prav lepe izkupičke, ki gredo v tisočake, posebno lep izkupiček pa je imela včeraj, ko je bil, kakor vsako prvo sredo v mesecu, tržni dan in je mnogo kmetijskega prebivalstva kupovalo pri Bati, povrhu tega pa tudi mestno prebivalstvo sedaj prve dni v mesecu bolj pridno kupuje.

Vlom je prvi opazil davi ob četrti na 8 čevljarski moister Franc Vogrinc, ki je hotel tedaj v delavnico prodajalno. Vhod za uslužbenca je zadaj z dvorišča pri »Perlesu«. Ko je Vogrinc hotel odpreti težka masivna in z železjem okovana vrata, je presenečen opazil, da so vrata le prislonjena. Vogrinc je takoj videl, da je imela prodajalna ponoči nezaklenjen vlomilski obisk ter je takoj o vromu obvestil policijo ter dal poklicati poslovodjo tvrde g. Adolfa Cirila, ki je prejšnji večer zadnji zapustil prodajalno. Na lice mesta je takoj prišla večja policijska komisija kriminalnih uradnikov, policijski fotograf in daktilograf. Poslovodja Cizel je moral kaj hitro ugotoviti, da se je neznanemu vlomilcu res posrežilo ponoči naiti denar ter da je odnesel vsega, kar ga je bilo v prodajalni.

Vlomilec se je najbrže prejšnji večer skrnil na dvorišče Perlesove gostilne. Ponoči je z drogom vlomil dvoriščna vrata v Batino prodajalno ter je

odtrgal železje in ključavnico z vrat, nakar mu je bila pot v prodajalno prosta.

V prodajalni se je najprej spravil nad dnevno blagajno, ki pa je bila prazna. Poslovodja Cizel je namreč, kakor vsak večer, pobral denar iz blagajne ter ga spravil v miznico, da ga po navadi danes odpošlje po Poštni hranilnici. Vlomilec se najbrže ni niti nadejal tolikšnega plena. Pobasal je dva bankovca po 1000 Din in dva bankovca po 100 Din ter težko vrečko srebrnega denarja, skupno 32.161 Din. Po isti poti, koder je prišel, je tudi odšel ter je najbrže počakal do jutra, dokler se niso odprla vrata dvorišča, nakar je naglo izginil s plenom. Odnesel je tudi 7 parov svilenih ženskih nogavic.

Do 10 dopoldne je bila danes Batina prodajalna zaprta zaradi policijske preiskave. Policija je našla nekaj prasnih odtisov, ki ji bodo pri zasledovanju policije nemara še prav prišli. Pred prodajalno se je ta čas nabralo polno občinstva, deloma iz radovednosti, deloma pa so čakali, da se prodajalica odpre, da morejo kupovati.

Policija se trudi, da izsledi vlomilca. Po načinu vloma sodeč, bo to kakšen domači vlomilec, gotovo pa so mu bile razmere dobro znane, a z njo si je že prej skrbno ogledal vso okolico in prodajalno samo, sicer ne bi mogel vlomiti s tako gotovostjo in lahkoto. Tvrda Bata proti vromu ni bila zavarovana.

zancem med običajnimi uradnimi urami v času od 8. januarja 1934 do 15. januarja 1934 pri davčni upravi za mesto v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5-II. nadstr., soba št. 12. Vsi davčni zavezanci so, o osonno bodo še posebe obveščeni o ugotovljeni davčni osnovi in o odmerjenem davku s plačilnimi nalogi (obvestili). Proti višini davčne osnove in odmerjenega davka se davčni zavezanci lahko pritožijo v roku 30 dni po prejemu plačilnega naloga. Kolek za pritožbo 20 Din. — Šef uprave.

Mešarski lokali in stojnice bodo v soboto, na dan sv. Treh kraljev, dne 6. januarja dopoldne odprte do 12.

Nad 100 aretačij. Za praznike je policija temeljito očistila Ljubljano ter je izgnala iz mesta vse, ki jih je prišla in niso mogli dokazati, da imajo redno zasluzko ali pa vsaj stalno streho v Ljubljani. Pred Božičem je bilo tako odpravljenih iz mesta okoli 100 brezposelnih, po večini z juga. Toda s temi brezdomci je tako, da če policija enega izžene iz mesta, prideta mesto njega takoj dva. Takoj po Novem letu se je opazilo, da se število brezdomcev v mestu zelo hitro množi, zlasti so to spoznale razne prodajalne, katerih kljuje je pritisaklo vedno več rok. Zato se je policija odločila, ponovno izvesti temeljito rajejo in res je bilo večeraj do opoldne privedenih na policijo nad 100 brezdomcev, ki so jih stražniki zajeli po raznih skednjih in kozolcih v okolici mesta, po raznih prenočiščih sredi mesta, nekateri pa kar na ulici. Posebno težkih zločincev med prijetimi ni, vsaj kolikor so jih dosedaj zaslišali in pregledali, le nekaj jih ima na vesti manjše prestopke, vsi pa enega glavnega in skupnega — preživljanje z beračenjem in postopanjem. Policija bo večino prijetih po navadi odpravila iz mesta, da bo mir do druge rajeje. Ta pa bo kaj kmalu.

Družinski oče brez zasluzka išče kakršnekoli zaposlitve, da bi mogel preživljati svojo družino. Je strokovno izvežban čebelar, pisarniška moč, sluga, skladiščnik — karkoli bi bilo — vse sprejme. Naslov pove uredništvo »Slovenca«.

Kamnik

Kdo je vlomilec? Zadnje čase sta bila izvršena v Kamniku dva drzna vroma; v pisarno avto-busnega podjetja »Peregina«, kjer je vlomilec vdrl skozi okno in odnesel 1300 Din, par dni nato pa v gostilno Malovrh na Grabnu. Tu si je predzrni vlomilec prilastil več kosov svinjine, 40 kg masti in še več drugih vrednosti ter album s 25 gramofonskimi ploščami. Ko je g. Malovrh čital v novoletni številki »Slovenca«, da so pri aretiranih ugotovljeni vlomilcu Lamprehtu zaplenili tudi 25 gramofonskih plošč, je takoj poizvedel o stvari in izkazalo se je, da so plošče res njegove. Pri vromilcu so našli tudi dva ključa, katera je vzel v Malovrhovi gostilni. Zdej bodo morali še doznati, kdo so bili Lamprehtovi pomagači in kam je šlo ostalo ukradeno blago. V Kamniku so prepričani, da je tudi vrom v »Peregino« pisarno izvršil Lampreht.

Kamniški skauti zaslužijo pohvalo in priznanje, ker so v vseh parkih in sprehajališčih postavili lične hišice za krmiljenje ptic. Dobri ljudje, potresajte zrnja!

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, uesu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala.

rom, le mestoma bomo izrgali posamezne misli. Kako oster kritik je sam sebi, pričajo besede: Vse to, kar prinaša ta katalog v reprodukcijah, ni nič drugega kot zapiski, skice in študije, sploh pripravljane za ono, kar sem nameraval in hotel v zaokroženi in popolnejši obliki povesti... Vse je torej priprava, življenje pa je prekratko, da bi izpolnil ono, kar je hotel. Zanimiva je misel glede njegovega odnosa do svojedobne umetnosti, katere ni precenjeval ne podcenjeval, marveč mu je bilo predvsem za to, da svojo dobo poveže s preteklostjo, a hkrati pripravja vezi s prihodnostjo. Saj je vendar edini cilj umetnosti: večer kakor življenje in nelodčij od življenja... V skulpturi, pravi, se ne da vse izraziti kakor v knjigi, toda tu je izraz še neposrednejši kakor v pisani besedi, podobno, kakor se v najslovesnejših trenutkih življenja več, topleje in iskreneje izrazi z gibom, pogledom in izrazom lica kakor z živo besedo... Zanimive so Meštrovičeve besede o vrednosti umetnikove osebnosti, zlasti v zvezi z narodom in sploh človeštvom, dalje o samonikosti sodobnih svetovnih umetnin, o njegovih stikih z drugimi narodi itd. Svojo izpoved zaključuje s sledečimi besedami: Ko pošiljam ta svoj neznan daleč umetnosti v svet, naj mi odpuste moja rodna mati, moja nesmrtna mati Hrvaška s svojo sestro — dvojčico Srbijo, očetnjava Jugoslavija in družina Slovanstvo, da nisem posvetil tega skromnega šopka svoje pesmi, molitve in protesta njim, marveč bratom ljudem... A Gospod, ki je, je vedno bil in bo, ki je vsemočuten, neskončno moder in usmiljen, bo uslišal molitve vseh nas z vesoljnega oltarja in obvaroval vse ljudi in narode, med katerimi bo tudi moj narod...

Zbornik slik, kateremu je napisal uvod dr. Milan Curčin (»O poreklu i detinjstvu Ivana Meštroviča«), obsega 126 posnetkov Meštrovičevih del in sicer s področja skulpture, arhitekture in risb. Ob koncu knjige so kratka pojasnila o posameznih

Mariborske vesti:

Iz ječe na vesel dopust...

Iz mariborske jetnišnice izpuste 150 jetnikov

Maribor, 4. januarja.

Po celicah in hodnikih mariborske jetnišnice se je te dni raznesla vesela vest: gremo na dopust. Jetnišnica je kakor lansko leto, tudi letos prisiljena, da pošlje večje število jetnikov začasno na svobodo, da se tako lažje prebijejo zimski meseci, ki so najtežji, ker je treba za jetnike poleg prehrane še skrbeti za kurjavo. Letos so jih odbrali 150, ki pojdejo te dni začasno na zlato svobodo. Sami manjši grešniki, ki služijo pod letom dni, so med njimi. In to samo taki, o katerih ne obstaja sum, da bi porabili ugodno priložnost ter jo pobrisali brez nade na svidenje. Jetniki ostanejo do konca marca na dopustu. S prvim aprilom

Iz dijaškega semenišča. Za ravnatelja kn.-šk. dijaškega semenišča v Mariboru je imenovan profesor dr. Alojzij Osterc, doslej kaplan v Celju.

Sodniški izpiti iz zimskega sportne stroke se vršijo danes popoldne in zvečer pri Orlu. Prijavilo se je letos 14 kandidatov. Maribor se tudi v tej sportni panogi osamosvojuje.

Mariborski katoliški akademiki so zborovali. Na rednem letnem občnem zboru kluba mariborskih katoliških akademikov »Panonija« je bil izvoljen sledeči odbor: Predsednik Sekolec Karlo, stud. vet., podpredsednik Zebot Ciril, stud. iur., tajnica Zlata Bartol, stud. phil., blagajnik Bartol Marijan, stud. iur., revizorja Kukovič Kazimir, cand. iur., Pušenjak Vladko, stud. med., razsodišče Zebot Franček, cand. iur., Kieselich Karl, cand. phil., Zajec Josip, cand. iur.

Smrt vzornega moža. V sredo je umrl po kratki bolezni strojni stavec Cirilove tiskarne v Mariboru g. Tomaž Robar. Pokojnik je bil 25 let vzoren sodelavec tega podjetja, v katerem se je izučil, ter je bil naposled najboljši strojni stavec. Rodom je bil iz Slovenske Bistrice. Bodi ohranjen vzornemu možu trajen spomin!

Posestno gibanje v minulem letu je bilo dokaj živahno. Skupno je zabeleženih na mestnem področju 110 posestnih izprememb, torej nekaj več, kakor leta 1932, ter z razliko, da je bilo lani v nepremičninskem prometu več kupčije z objekti kakor s parcelami. Vzrok bo v krizi, ki je stisnila zlasti lastnike malostanovanjskih vil in hišic, da ne zmorejo več amortizacije ter so bili prisiljeni svojo z muko zgrajeno lastno streho prodati. Promet s parcelami pa je nazadoval, ker nazaduje gradbena podjetnost. Največja nepremičninska transakcija v minulem letu je bil nakup mariborskega gradu po mestni občini. Kupna pogodba je bila napravljena za grad v mesecu decembru. G. Berdajs je dobil zanj od mestne občine 3.800.000

Celje

Odhod g. dr. Ostrea iz Celja. Včeraj je zapustil Celje in odšel na svoje novo službeno mesto v Maribor mestni kaplan in katehet g. dr. Ostrc Alojzij. G. dr. Ostrc si je v kratki dobi svojega službovanja kot mestni kaplan in katehet v Celju pridobil srca vseh, ki so prišli z njim v stik. Želimo mu iz vsega srca, da bi se na svojem novem službenem mestu, kot profesor verouka na mariborski realni gimnaziji in ravnatelj dekškega semenišča, počutil čim najboljše in s svojimi izrednimi zmožnostmi deloval tudi v bodoče čim uspešneje.

Novi mestni kaplan in katehet g. France Babšek, doslej kaplan na Ljubnem, je včeraj nastopil svojo službo v Celju.

Velikodušen dar Vincencijevi konferenci. Celjski odvetnik g. dr. Rakun Alojzij je daroval Vincencijevi konferenci sv. Danijela v Celju 500 Din. Gospodu doktorju, ki se ob vsaki priliki rad spominja revežev, ki jih podpira Vincencijeva konferenca, se odbor najprišnjeje zahvaljuje in želi, da bi našel mnogo enakih posameznikov.

Pomota se je vrnila v včerajšnjem poročilu o smrti g. Benedičič Marije. Ni bila stara, kakor stoji zapisano 74, temveč 64 let.

V Gradcu je umrl pred dnevi bivši upravitelj celjske javne bolnišnice g. Temmerl.

Ukinitev električnega toka. Mestna elektrarna sporoča, da bo v nedeljo, dne 7. t. m. od 8 do 14 ukinjen tok za mesto in okolice.

Nesreče. Belina Marija, hišn. posestnica, je padla doma pred hišo in si zlomila levo roko. — 81 letna dninarica Marija Zupane je dne 2. t. m. padla v Levstikovi ulici in si zlomila desno nogo. — Peterlin Frančiška, 19 letna trgovska pomočnica iz Laškega je padla doma pred hišo in si zlomila levo nogo. — Vse tri so iskale pomoči v celjski javni bolnišnici.

delih. Kdor hoče Meštroviča v izboru najvišjih kvalitet poznati in doumeti, si mora omisliti to velepomembno knjigo, ki se naroča pri »Nova Evropa«, Zagreb, Preobraženska, 6-I. L. G.

Jugoslovanski centri Penklubov bodo odpotovali 10. januarja na prijateljski obisk v Sofijo, kamor so jih povabili člani bolgarskega penklubskega centra. Slovenci (podpredsednik centra, Fr. Albrecht, Fr. Koblar, Fr. Stele, J. Vidmar, F. Kozak, A. Gradnik in I. Gruden) bodo krenili na pot že 9. januarja, v Belgradu pa se bodo sestali z zagrebškimi in belgrajskim centrom. Izmed Hrvatov se bodo udeležili Livadić, Badalić, Batušić, Begović, Brič, Feldman in Gorjan, izmed Srbov pa: Sv. Štefanović, Des. Maksimović, I. Andrić, I. Kašanin, S. Miličić, M. Grol, Sv. Petrovič, B. Popović, M. Brovac in drugi. Obisk ima le prijateljski značaj in je povsem v smislu zadnjih sklepov penklubskega kongresa, ki je doletel, da naj posamezni Pen klubi zlasti med sosednjimi državami odstranjujejo medsebojne nesporazume in goje prijateljske stike.

Evci soljskega moskega zbora »Guslar« bodo v bližnji prihodnosti gostovali po Jugoslaviji. Zbor šteje 65 pevcev, a dirigent je znani bolgarski kompozist Dimitrov.

Uptov Sinclair. Alkohol. Izdala založba »Prijatelj«, Ljubljana 1933. — Lastnost te knjige je, da ima poleg sodobne živosti miren način pripovedovanja, brez osebnega uodrovanja; kakor pač življenje, ki ne vprašuje na levo in desno, teče. Vsebinska je zajeta iz alkoholnega in protialkoholnega vduha Združenih ameriških držav. Živeje kot so nam pojasnjevali dnevniki, nam obrazloži ta knjiga ves nesmisel tovrstnih protialkoholnih borb. Sama suboparna strogot brez notranje vzgoje širokih plasti in etičnih vidikov ne bo opravila pri nobenem še tako idealnem početju ničesar. Tudi ameriška

bi morali zopet nazaj za zapah, upajo pa, da se bo izkazala uprava usmiljeno ter jih bo pustila preko velike noči še pri domačih potnicah. Ko je vodstvo jetnišnice odbiralo »ur-lavberje«, je bilo iznenadeno; lepo število kandidatov za dopust se je uprla, da bi bili izpuščeni. Pravijo, da jim je lepše za zidovi in omreženimi okni, kakor zunaj na česti v snegu in mrazu... So to brezdomci, ki so večinoma napravili razne delikte radi tega, da pridejo preko zime pod streho. Po možnosti je vodstvo jetnišnice upoštevalo njihove upravičene želje ter jim prizaneslo z dopustom. In še eno nesrečo imajo tle dopusti: ne vstejejo se v kaznen...

Din. Vse ostale kupčije so manjše ter ne dosega niti milijona. Najvišjo vsoto je dosegla hiša in parcela g. Medice na Koroški cesti 3 z 800.000 Din, nato Jurčeva vila na Zrinjskem trgu s 790.000 Din, obe tovarni gospe Swaty-Bayer s 700.000 Din, poslopji Posojilnice s 682 tisoč Din, Auerjeva hiša 560.000 Din, ostalo pa so nižje vsote pod 400.000 Din. Večina kupčij pa se nanaša na objekte v vrednosti 50.000—150.000 Din.

Ribiška smola. V ribiških krogih je postalo nemirno. Prišel se je za častilce sv. Petra najlepši čas — lov na sulce. V teh krogih kroži sedaj novica o smoli velikega mariborskega ribiča. Nekje dol pod St. Petrom se mu je obesil za trnek kapitalen sulce, kakor ga po njegovem zatrjevanju ni imel na vrvič še noben mariborski ribič. Več kot debelo uro je trajalo, da je upornega sulca zdrsnil in izmučil. Slednjič se je posvetil srebrni trebuh velikana na vodni gladini v znak predaje. Ves srečen je segel ribič s kavljem proti sulčevi glavi, ko se je zgodila nesreča. Na ledu je zdrsil, štrbunknil v vodo, sulce pa je odplaval s trnkom, vrvice in palico vred...

Z novim letom v smrt. V limbuškem gozdu so našli obešena, ki je očitno že nekaj dni visel, ker je bilo telo zmrazilo in trdo ko rag. Našli niso pri njem nikakih dokumentov, pač pa priča razcapana obleka in bosa noga, da je ikal v smrti rešitve pred bedo.

Orožje — nevarna stvar. V Selcah se je hudo obstrlel 16 letni posestniški sin Ferdinand Vogrin. Fant se je igral z nabasano pištolo, orožje se je sprožilo in krogla mu je prebila nogo. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Zagonetna smrt. V Dragučevi pri Sv. Marjeti ob Pesnici so našli 50 letno posestnico Marijo Pristavnikovo v njeni hiši mrtvo. Ker obstoja sum nasilne smrti, je bilo truplo večeraj razteleseno.

Ptuj

Božičnica v hiralnici. Božičnico so v ptujski hiralnici prav lepo obhajali. Uslužbenici hiralnice so vzprijorili čas »Na betlehemskih poljanah«, uslužbenke pa mično igro »Bethelemška zvezdica«. Velika dvorana hiralnice, v kateri se je slovesnost vršila, je bila nabitno polna občinstva. Poleg hiralcev je bilo zelo mnogo ljudi iz mesta in okolice. Obe igri sta na navzoče napravili najboljši vtis. Na novega leta dan so diletanti obe igri nasplošno željo ponovili in želi ponovno toplo priznanje.

Napad. Preteklo noč so napadli neznanci viničarja Ignacija Muster iz Gruškovcev in mu z noži obrali dobesedno razrezali. Težko poškodovanega so spravili v ptujsko bolnišnico.

Dolnja Lendava

Osebnosti: Dr. Otrin, ki je vršil podnačelniško službo pri tuk. srezkem načelstvu, je odšel nazaj v Ljubljano k banovini. — Pisarno odvetnika dr. Cerneta je kupil g. dr. Štupica iz Maribora, ki bo te dni otvoril svojo odvetniško pisarno. Novega g. odvetnika toplo pripravljamo. — G. Loize Ude, odvetniški koncipient, bo te dni zapustil Dol. Lendavo. — G. Bejek Janko, kaplan, ni odšel v Ljutomer, kakor smo zadnjič poročali, temveč v Črensovce.

Otroka našli. Lansko leto poleti enkrat smo poročali, da je odšel od doma 8 letni fant g. Törnara iz Lakoša. Otroka so en teden iskali, pa vse iskanje je bilo zaman. Nihče ni vedel, kaj je z otrokom. Pred par dnevi pa so našli podgrešanega fanta v Muri na madjarski strani. Otrok se ni razpadel in tudi obleka se je še držala trupla.

prohibicija se je morala umakniti, ker je bila v osnovi zgrešena. Knjiga »Alkohol« pokaže gnilobo ameriških družb, posledice pijanstva, a hkrati tudi nekaj plemenitih podob, ki so se zaman trudile za novo življenje Amerike. Nazor knjige pa je zlasti v zakonskih zadevah v popolni razvezanosti medsebojnih dolžnosti zakoncev, torej v nasprotju z božjimi postavami, radi česar je knjiga krščansko vzgojenemu človeku tuja.

Deseta razstava »Oblika«. Te dni je, tik pred odhodom na prvo reprezentativno razstavo v Sofijo, »Oblika« deseti razstavljaj v belgrajskem »Umetniškem paviljonu«. Zastopani so bili samo vodilni njegovi člani, tako pred vsem Jovan Bječić, Vilko Gecan, Ignjat Job, Lazar Ličenoski, Nikola Martinoski, Veljko Stanojević, Svetislav Strala, A. G. Balaz, Vladimir Zedinski, Pjer Križanić, Risto Stijović, Petar Palavcini in še arhitekta sodobne smeri, Milan Zloković in Branislav Kojić. Razstavljenih je bilo čez 150 čel sorazmerno visoke vrednosti. Saj je »Oblika« kakršne je, danes brez dvoma najboljša in tudi umetnostno vodilno društvo upodabljačih umetnikov pri nas. Kljub temu pa je zadnje čase sila občutiti krizo. Mislim, da bo dovolj povedano, če izdam, da je »Oblikovo« jubilejno razstavo obiskalo vsega skupaj okrog 500 oseb in da je bila na njej prodana vsega skupaj ena slika.

Ob tej priliki naj omenim, da namerava A. G. Balaz, najboljši srbski grafik in edini res čisto socialno usmerjeni slikar v Belgradu, v aprilu ali v začetku maja razstaviti v »Jakovljevem paviljonu« v Ljubljani okrog 130 svojih del. Te dni odhaja v Sofijo, v marcu pa priredi razstavo v Skopju. G. Balaz se je v Pragi učil slikarstva skupaj z našim grafikom Božidarjem Jakcem, s katerim bi se, kakor mi je pred dnevi omenil, tako rad o seel. Upam, da bo na razstavi, za katero se Balaz intenzivno pripravlja, dovolj prilike za to. T. P.

Kulturni obzornik

„Meštrovič“

Izdala »Nova Evropa«, Zagreb 1933.

Ze smo v drobnem zapisku poročali o monumentalni knjigi »Meštrovič«, ki vsebuje nad 100 posnetkov del velikega jugoslovanskega mojstra, čigar ime je že znano domala slehernemu večjemu evropskemu razumniku. Ta katalog ima zlasti v tem pomen, da ga je uredil mojster sam ter tako avtokritično predstavil svoje petdesetletno življenje v svojih najzadnatnejših umotvorih. Saj poznamo že več katalogov, ki so izšli ob raznih njegovih razstavah bodisi v tu- ali inozemstvu, a vsi nudijo le delni obraz umetnikovega dela; poleg tega pa je bila ureditev teh katalogov zasnovana na podlagi doganjanj raznih umetnostnih zgodovinarjev, ki morebiti niso prodrli v globino duha umetnikovega ustvarjanja; ta poslednji zbornik pa, za katerega se je Meštrovič tako težko odločil (kakor beremo v predgovoru), je nekako razkritje, izpoved Meštroviča, zrelega petdesetletnika, kar bo posej veljalo kot osnova vsega nadaljnega razmotrivanja o Meštroviču kot velikem umetniškem pojavu. V predgovoru, ki je zgrajen kot mozaik in priča o sili duha (redko kdaj se zgodi, da zna umetnik o svojem delu tako stvarno govoriti kot ravno Meštrovič); pomislimo samo na njegov članek »O postanku umetnine«, kjer je povedal svoje misli v taki obliki, da povedano ni le dragoceno gradivo umetn. kritiku, marveč formalno in vsebinsko njegovim umetninam enakovreden proizvod, je v odkriti izpovedi izrazil svoj osebni odnos do lastnih del. Na tem mestu se ne moremo podrobno baviti z njegovim izklesanim predgovo-

Povodnji v Posavini in Podravini

Iz raznih krajev Hrvatske vnovič poročajo o grozečih povodnjih v Posavini in v Podravini. Hruška ko Drava je vsakokrat Sava, vendar poročajo iz Čakovca, da je narasla Drava pri Prelogu odnesla kmetom mnogo sveta ter da si je napravila novo strugo po rodovitnih njivah. Ker se je to v teku zadnjih let že večkrat zgodilo, je to za kmete toliko huje.

Sava pa je povzročila v Posavini še večjo škodo. Od 2. t. m. zvečer je Sava pri Slavonkem Brodu začela stalno naraščati. Dne 3. t. m. zjutraj je bilo pod vodo že mnogo sveta, posebno na bosanski strani, kjer ni nobenih obrambnih nasipov. Ni je pa nesreče brez sreče! Povodenj je raztrgala led, ki je doslej pokrival Savo. Ta led je bil preslab, da bi mogli ljudje čezeti, pa je ven-

darle onemogočil čolnarenje po Savi. Zato je bilo mnogo vasi ob Savi čisto odrezanih od vsakega prometa. Narasla voda je sedaj omogočila promet.

Kajpada je povodenj ljudi vseeno zelo preplašila, ker se boje, da bo še huje, posebno ker od Novske prihajajo poročila, da je tam že vse pod vodo.

Okrog Novske so se razlile vode iz potočkov Hova, Pakra, Bijela, Trebež in Struga. Razlila se je tudi reka Una. Te vode so poplavlile doslej 20 km na dolgo ves rodovitni svet. Sedaj je tam kakor jezero.

Sava še ni prestopila bregov pri Jasenovcu, a je že 7 metrov nad normalo. Če se razlije še Sava, bo to strašno nesreča.

Kaj pravite?

Sedaj žele vemo, zakaj je »Narode« prejel zabavljaj brez kukavice in zakaj sedaj ne. Saj je včeraj tako lepo odkritosrčno priznal, namreč zato, ker je prejel kukalca na sosedomi smreki, ne pa na njegovi. Mislimo, da je kukavica ena in ista, prej ni nič slabše kukala, kakor sedaj, samo »Narode« jo ima sedaj za svojo, no in svojim se že sme pogledati skozi prste. Morala kritike je seveda postranska reč. In kaj bi z njo? Glavno je, da vemo, zakaj »Narode«, ki tako rad vidi bližnjemu pezditi v oči, v svojih pa niti bruna ne, molči tudi o drugih stvarih, ki še bolj zaslužijo kritike, kakor pa jo je svoj čas nedolžno slovenska gramofonska plošča.

Ker je ljubljanski kino tudi blizu »Narodove« smreke, sme gospod papa Hugenberg mirno vrteti svoje vročene filme v njih, nihče v glavni rubriki »Nasi štaleti imajo besedo«, se ne bo spotalnil obenj. In še celo v kulturne filme napredujejo brez lastne krivde nekateri filmi. Če se dekletom izpod njegove smreke vnamajo srca ob pogledu na brhke avstrijske, nemške, madjarske uniforme, to bi bilo kmalu hvalevredno, saj pade senca prave smreke na vse to. Ogenj v stehi pa bi bil takoj, če bi to predvajal slučajno kino, ki bi stal v senci sosedomove smreke.

»Narode« smo prav hvaležni za pojasnilo, saj nam je lepo razodel, da je včasih golk srebro, molk zlato. Ob priliki ga bomo mi, ki ne spimo, še kaj pošgačkali, kadar bo kar naenkrat utihnila njegova kritična trobenta.

Ugoden posel za trafikante!

Ne potrebujete nikakega denarja, zaslužite pa lahko lepo. Pošljite nam svoj naslov na sledečo addresso: Ugoden posel, Maribor I., poštni predal 73.

Dijaški upori na celjski gimnaziji

Pod tem naslovom smo prinesli dne 15. decembra l. l. notico, podpisano od I. Š. K. tej notici smo prejeli sedaj drugo informacijo: O dijaškem uporu dne 2. decembra so peli dijaški reško himno z ruskim besedilom, dne 19. novembra 1885 pa avstrijsko himno s slovenskim besedilom. Radi ruske himne sta bila izključena prof. Matek in bivši župnik v Sv. Petru v Sav. dolini. Ti pojavi, ki so za kulturni razvoj slovenskega dijaštva pomenljivi, naj bi se opisali na podlagi virov, tako da bo vsak dvom izključen. A. Sch.

O dijaškem uporu dne 19. novembra 1885 je pisal malo obširneje vseuč. profesor g. dr. Matija Murko v biografiji pokojnega dr. Vatroslava Oblaka. (Ant. Knezova knjižnica VI. zv. stran 153, 154.) Vatroslav Oblak je bil takrat osmošolec celjske gimnazije. »Na celjski gimnaziji je bila navada,« — tako piše dr. Murko — »da se je pri šolskih mašah pel zapored enkrat nemški, latinski in slovenski. Na cesarčin god 19. novembra 1885 je bilo na redu slovensko petje. Dižaki so šli raznateljja prositi, naj se dosledno tudi cesarska pesem petje slovenski, kar se jim je najprej dovolilo, po ugovarjanju nemškega učitelja petja pa prepovedalo. Ali Oblak pregovori pevce, četudi ni bil sam pevec, da se nauče do dobra štiriglasno slovensko himno in da sklenejo proti prepovedi vendarle popevati slovenski. Dižaki so res tako storili. Disciplinarna preiskava je dokazala, da je bil vsega tega kriv Oblak, vendar se, tako piše na istem mestu Murko, »v rodbini pripoveduje nasprotno, kar priča, da se Oblak ni čutil vsaj tako krivega, kakor se je o njem trdilo.« Oblak je bil zaradi tega delikta izključen iz vseh avstrijskih gimnazij.

Mislimo, da je sedaj v svobodni Jugoslaviji čas in tudi prilika, da se na podlagi arhiva celjske realne gimnazije natančno preišče vsa ta zanimiva doba iz življenja slovenskega dijaštva na celjski gimnaziji.

Pri blebi sivorumenkasti barvi kože, utrujenosti oči, slabem počutku, zmanjšani moči za delo, žalostnem razpoloženju, težkih sanjah, bolečinah v želodcu, pritisku krvi v glavi in strahu pred boleznijo se svetuje, da se skozi nekaj dni zjutraj na teče pije čaša naravne »Franz-Josef-grenčice.« V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josef« voda največ radi tega, ker na mil način odstranja vzroke mnogih bolezenskih pojavov.

Koledar

Petek, 5. januarja: Telesfor, mučenec; Emilijana, devica.

Osebnosti

— Napredovali so v IV. skupino, 2. stopnje, šeli mestnih kontrol v Ljubljani: Podrekar Drago, Gruber Karel, Zisič Miloš in Magolič Srečko.

Ljudsko gibanje leta 1933

Dolnja Lendava, Matične knjige v naši župniji (11.000 vernikov) kažejo sledeče številke: Krstov smo imeli 300 (l. 1932 329, l. 1931 pa 282), smrtnih slučajev je bilo 198 (l. 1932 161), porok pa smo imeli 158 (domačih le 65). Najmlajša nevesta je bila stara komaj 15 let — pa ni bila domačinka. Najstarejši par pa je bil star: ženin 65 let, nevesta pa 62. Nezakonskih otrok je bilo 25 (lani 29), samoumori trije (en tujec), uboži štirje (dva tuca, dva so ustrelili mešaji). Zanimivo je tudi, da se je letos rodilo več Slovencev kot Madjarov. Obhajil je bilo samo 30.000. Opravilni zapisnik župnijske pisarne izkazuje 1059 števil in dekanija je dala 168 števil.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Filip Menduš, železniški sprevodnik v pokoju. Pogreb bo v soboto ob 14. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše sožalje!

Ostale vesti

— Romanje v Rim. Rok za prigrisitev so nam v Rimu izjemoma podaljšali do konca januarja. Kdor želi iti, naj se prigrisi vsaj do 28. januarja. Najverjetneje bomo dobili skupni potni list. Glede tega vsakemu, ki se prijavi, sporočimo po pošti. Številco za prigrisitev je omejeno, zato ne čakajte s prigrisitvijo, da ne zamudite! — Ekonomat salezijanskega inspektorata, Rakovnik, Ljubljana.

— Zemun za djakovsko katedralo. Na prošnjo odbora za obnovitev po požaru poškodovane djakovske katedrale, je mestni občinski svet v Zemu sodlasno dovolil 10.000 Din podpor.

— Prometne razmere v krajih ob Sotli. Potniki, ki so ob božičnih praznikih in pred Novim letom potovali na dopust ali po opravkih v kraje ob Sotli, so bili zelo nevoljni, ker je celjski avtobus za toliko časa opustil nujno potrebno zvezo Celje—Sv. Peter in Celje—Kozje, dotim redno vozi mariborski avtobus na progi Maribor—Celje. Kje je krivda, bo morala pojasniti celjska mestna občina. Očividci trdijo, da je večji del ceste Celje—St. Peter že davno sposobna za avtobusni promet, mahnen del ceste, ki še ni sposoben, bi se dal z neznatnimi denarnimi sredstvi usposobiti za promet. Avtobusno podjetje bi moralo v to svrhu nekaj prispevati, ne pa ves promet ustaviti. Ako se pa celjska občina noče pobrihati za te zapuščene okraje, bodo pa morali zasebni podjetniki prevzeti proge ob Sotli.

— Koliko so v Belgradu zgradili leta 1933. Belgrajska občina je izdelala statistiko gradbene delavnosti v Belgradu v letu 1933. Po tej statistiki je bilo leta 1933 zgrajenih 370 stavb v vrednosti 152.407.750 Din. V letu 1932 je bilo zgrajenih 689 stavb v vrednosti 285.298.444 Din. Ugotovljeno je, da je število nadstropij novih zgradb v letu 1933 manjše kakor v letu 1932. Lani je bilo zgrajenih 847 nadstropij, v letu 1932 pa 1453. Gradbena delavnost je lani v primeri z l. 1932 padla za 46 odstotkov.

— Pri motnjah prebave, zeločidnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živčnih nespianju oslabetosti, nevolji do dela povzročeni naravna »Franz-Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok

— Trebevič proglašen za narodni park. Ministrstvo za šume in rude je odobrilo načrt sarajevskega gozdarskega ravnateljstva za pogodovanje Trebeviča. Pogodovanje se mora izvršiti v desetih letih. Obenem je Trebevič proglašen za narodni park in je v njem prepovedano vsako sekanje. Stroški so proračunani na 2 milijona dinarjev.

— Dete pilo očetno kislino. Iz Čakovca poročajo: Zaradi nepazljivosti staršev se je zgodila huda nesreča, ki je zahtevala smrt 15 mesečnega deteta Ivica Lukač iz Haluzevca. Dete je ostalo nekaj časa brez nadzorstva. Sešlo je po stekleničici, v kateri je bila očetna kislina. Nagnilo je eteklenico in popilo manjšo količino kisline. V tem je prihitel oče in takoj videl kaj se je zgodilo. Poklical je zdravnika, ki pa ubogemu otroku ni mogel več pomagati. Drugi dan je dete v strašnih bolečinah umrlo.

— Zasnežena vlomilska tolpa. V Belgradu je neki orožnik slučajno naletel na tolpo v trenutku, ki je hotela vlomiti v neko trgovino. Ko se je orožnik približal, so ga lopovi zapazili v zadnjem hipu in posrečilo se jim je, po bežetih. Orožnik je mogel prijeti samo enega vlomilca, ki je izjavil, da se piše Svetozar Bogatič in da je preteklo leto pobegnil iz ječe v Sremski Mitrovici. Bogatič je izdal tudi svoje tovariše, ki so bili vsi aretirani.

— Pri gašenju hiše požabil na ženo. Te dni ponoči se je v Sremski Mitrovici zgodil tragičen slučaj. V hiši mestnega redarja Pismetroviča je izbruhnil ogenj, ki je kmalu dosegel tudi posteljo, na kateri sta spala Pismetrovič in njegova žena Danica. Nesrečna sta opazila požar šele, ko je bila postelja v ognju. Zena je skočila s postelje in zletela na dvorišče. Gorela ji je srca in lasje. V obupu se je vrgla v sneg in se ji je tako posrečilo, da je pogasila ogenj na sebi. Vendar je kljub temu dobila tako hude opekline po vsem telesu, da je podlegla. Njen mož pa je ves čas v izbi gasil požar in povsem pozabil na ženo, ki se je na dvorišču borila s smrtjo.

— Mnogo je vzrokov — zdravilo je pa samo eno. Veliko število ljudi je, ki trpe manj ali več na glavobolu ali migreni. Vzroki so različni, duševni ali telesni, posledice pa so vedno v večji ali manjši meri škodljive za dotično osebo. V tem slučaju izvrstno pomagajo Pyramidon tablete »Bayer«. Njihovo delovanje je pri vseh teh vrstah boleznih odlično.

Koroška Bela

Dne 3. januarja smo pokopali moža poštenjaka Ferdinand Krena. 60 let svojega dela je položil v tovarno KID na Javorniku, delal samo zanj, za družino in svojega Boga. Naj počiva v miru! — S podpišem kolektivne pogodbe delavstva, nameščenega pri KID, bo ostalo nerešeno le še stanje delavcev v oddelku za fino pločevino na Javorniku in v cevarni na Savi. Da bi se le tudi to čimprej rešilo in sicer v prilog domačinov, ki naj stopijo na mesta nepotrebnih tujevc, ki kar ne morejo pozabiti na svojega Führerja in s svojimi serenadami kale nočni mir.

Jesenice

Črne koze so se pojavile na Jesenicah, oziroma Javorniku v dveh slučajih. Takoj so bile podvzete vse varnostne odredbe. Kakor se čuje, bo celokupno uslužbenstvo KID v kratkem cepljeno proti kozam.

Na novo leto in v terek so se ves dan valili močni plazovi z Možaklje. Grmelo je kot v polnem času in smučarji so bili tam v stalni nevarnosti. Saj je ravno 25 let letos, ko je prav pod Možakljo deset metrov visok plaz zasul železniško progo proti Bohinju.

Naznanila

Ljubljana

1. Misijonski večer v Unioni. V nedeljo, dne 7. januarja bo v Unioni običajna vsakoletna misijonska prireditev. Na letošnji prireditvi se bomo seznanili z misijonskim delom v Zadnji Indiji. Pred predavanjem bodo pel razne religiozne pesmi slovenski vokalni kvintet in baritonist g. Joža Likovič, ki ga bo spremljal na klavirju msgr. Stanko Premrl. Misijonski večer se vrši brez vsake vstopnine, pač pa se bodo ob vходу v dvorano prodajale razne misijonske brošure in knjige, med katerimi zasluži posebno zanimanje knjiga »Zadnja Indija«.

1. Timmermansovi »Trije kralji« na odru Rokodelskega doma. Vstopnice za božično igro »Trije kralji«, ki bo jutri v Rokodelskem domu, se dobivajo danes zvečer od 6—8 in jutri od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskoga ulica 12. Pričetek igre je ob pol petih popoldne, konec ob sedmih.

1. Zdrženje borcev Jugoslavije akcijski odbor opozarja občinstvo na svoj javni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. t. m. ob pol 11 v veliki dvorani hotela Union. Govorili bodo predsednik združenja borcev Avg. Kuster, ter člani akcijskega odbora Stane Vidmar, Ivan Marinko, Matko Stele, Vladimir Fabjančič ter zastopniki četnikov. Za polovično žušnjo je vložena prošnja.

1. Korošci! Ne pozabite, da je v soboto 6. januarja družabni večer!

1. Drevi ob pol 8 bo v kapelici Salezijanskega mladinskega doma govor za žene in delketa.

1. Božičnica v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljovem bo drevi ob 5. Darila bo razdelil g. okrajni načelnik dr. Žnidarč. Vstop prost.

1. Kino Kodeljovo bo predvajal drevi ob 8 »V novo življenje« (H. George) in »Peklo vojnih ujetnikov«.

1. Nočno službo imajo lekarni: mr. Leustek, Rešjeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rimška c. 24 in dr. Kmet, Dunajska c. 41.

Maribor

1. Slavnostni koncert v proslavo rojstnega dne kraljice Marije bo 12. januarja. Koncert bo vodil g. profesor Mitrovič, nastopi pa ljubljana pevka gospa Ančica Mitrovič ter vojaški orkester, ki bo igral tudi samostojno pod taktirko kapelnika Svobode. Dalje sodeluje violinist Taras Poljanec, na klavirju ga spremlja pianist Galatia iz Ljubljane.

1. SSK Maraton. Letošnji III. redni občni zbor bo dne 20. januarja t. l. ob 20 v prostorih Zadrudne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti 6.

1. Smuške tekme SSK Maratona bodo na Cinžatu dne 6. in 7. januarja. Prijave se sprejemajo še danes do 16 in na startu.

Cerkveni vestnik

Cerkev sv. Jožefa. Na praznik Razgl. Gospodovega ob 8 slov. sv. maša; izvaja se: Instrumentalna »Missä solemnis« v D, zl. Jos.

Cerkev M. D. v Križankah. Na praznik Razgl. Gospodovega ob pol 11 slov. sv. maša; izvaja se: Instrumentalna »Missä solemnis« v D, zl. Jos.

Trbovlje. Na praznik sv. Treh kraljev bo veliko obrtniško zborovanje v gostilni Volker.

Cirkovec. Gasilska četa ponovi dne 6. januarja ob 3 popoldne Vomergerjevo igro »Vrnitevc«.

Gradbena delavnost Maribora v l. 1933

Maribor raste. Kljub demontiranju in prenosu uradov in ustanov v druga mesta, kljub očitnemu zapostavljanju, ki ga je bil deležen v zadnjih letih. Ne narašča samo po številu prebivalstva, ampak tudi po obsegu. In ustvarja si svoj svojski zunanji izraz, prilagajajo se tipični mariborski okolici s temnim ponosnim Pohorjem na jugozapadu, dravskim poljem na jugovzhodu in vencem obronkov Slovenskih gor, ki ga obkrožajo na severu, zapadu in vzhodu. Obravaska prestolnica se oblikuje v gospodarsko in kulturno središče bivšega Štajerja, postaja najvažnejši center slovenske industrije. In mesto se te važne pozicije, ki jo zavzema, tudi zaveda; v tej smeri je prišlo v povojnih letih ustvarjati svojo gradbeno in gospodarsko-komunarno politiko, ki je obdržala enolno linijo: notranja in zunanja izgraditev Maribora. Teh smernic so se držale vse mariborske občinske uprave. Posledice se očitujejo v vsakem oziru: Modernizacija cest, kanalskega omrežja, elektrifikacija do skrajnih mej, izpolnitev zvečajnih vrzeli z novimi stavbami, cele nove mestne četiri, ogromen razmah indurije. Tudi v letu 1933 se je vodila gradbena politika v omejenem pravcu. Dasi preteklo leto ni bilo tako plodono, vendar je prineslo marsikaj, čemur se radi vladajoče gospodarske krize nismo nadejali. Napredovali smo zlasti v zasebni gradbeni podjetnosti; pa tudi v javni se očituje znaten napredek, dasi je bilo treba pokopati mnogo lepih načrtov, odložiti jih na poznejše, »boljše« čase. Največji prosep pa izkazuje industrijska gradbena podjetnost, zlasti tekstilna, ki je v minulemu letu neverjetno napredovala. Skupna bilanca gradbene podjetnosti v minulemu letu je torej še dokaj ugodna, zlasti z ozirom na pesimistične prognoze, ki so se stavile v začetku lanskega leta.

Najmanj napredka kaže stanovanjska gradbena podjetnost. Ustvarilo se je v mestu 32 novih stanovanjskih zgradb a skupno 105 stanovanj. Zasebna inicijativa je bila odločilnejša od javne. Občina je zgradila le eno stanovanjsko stavbo in sicer zasilno stanovanjsko hišo v Metelkovi ulici, v kateri je našlo zavetje 32 družin. Zasebniki so zgradili 31 stanovanjskih objektov, v prevladujoči večini manjšega obsega z enim ali dvoje stanovanj. Po številu stanovanj največje zasebno podjetje, ki se je dogradilo, je Rečnikova hiša ob Pobreški cesti s 7 stanovanj, sledi Pipuševa zgradba s 6, nato Osetova in Belova hiša s po 5, Pirihova in Čulкова stavba s po 4 stanovanj. Za stanovanjske potrebe mariborskega mesta očitno premalo novega prostora. V tem pogledu bi morala biti občinska gradbena politika mnogo inicijativnejša. Še dvoje, troje takih zasilno-stanovanjskih zgradb bi bilo nujno potrebnih, da bi se olajšala najhujša stiska. Premnogo družin se še stiska po barakah, vagonih, kletih in pristreških, veliko jih je še sploh brez strehe. Izpolnje pa so se z novimi stavbami mnoge zvečajne vrzeli, povečale zlasti predmestne vileke kolonije, opaža se pa, da se polaga še vedno premalo važnosti na izgraditev mestnega središča. V tem oziru nosi tudi veliko krivde pretirana špekulacija s cenami stavbišč. Kot velik topogleden napredek je v treba omeniti sklep, s katerim se olajšuje zgradba objektov v že odprti ulicah. Še večje važnosti za celokupno gradbeno politiko je ustanovitev posebnega gradbenega odbora, v katerem so priznani strokovnjaki.

Povsod isto mišljenje: pomagaj zares!

Prhljaj izgine! Lasje prenehajo izpadati! Lasje spet rastejo!

Trilysin
BIOLOGIČNI TONIKUM ZA LASJE

Gruber, Gradual; »Omnes de Sabae«, zl. P. Griesbacher. Po ofert.: »Hodie nobis colorum rex«, zl. J. P. Benz. Po sv. maši: »Prisvetil je veseli dan«, zl. Gr. Rihar—dr. Fr. Kimovec.

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa v Ljubljani hvalečito potrjuje prejem 600 Din, ki jih je v njene namene daroval g. rudniški svenik Franc Janda. Bog povrni požrtvovalnemu dobrotniku in mu obudi veliko posnemovalcev!

Stolna kongregacija Marijinega varstva ima danes redni shod.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama
Začetek ob 20.

Petek, 5. januarja: »Raj potepuhov«. Izven.
Sobota, 6. januarja ob 13: »Turške kumare«. Izven. Globoko znižane cene.
Ob 20: »Sonjkin in njegova sreča«. Premijera. Izven.

Opera
Začetek ob 20.

Petek, 4. januarja: Zaprto.
Sobota, 6. januarja, ob 15: »Boheme«. Izven. Znižane cene.
Ob 20: »Dežela smehljajac«.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 5. januarja: Zaprto.
Sobota, 6. januarja ob 15: »Pastirček Peter in kralj Brillantini«. Otroška predstava pri najnižjih cenah (od 10 Din navzdol).

Jugoslovanska knjigarna

Priporočamo sledeče novosti: BERGHOFF, Der ganze Christ. Propovedi za nedelje in praznike na podlagi evangelijev. 247 strani. Nevezana Din 64.—, EBERSCHWELER-SIERP, Gnade und Tugend als Inbegriff des inneren Lebens. 351 strani. Nevezana Din 72.—, GANDENTIUS FOLEIN, Zungen und Zeichen Gottes aus vergangener Zeit. Priložnostne pridige. 119 strani. Nevezana Din 44.—, LIPPERT, Von Christentum und Lebenskunst. Propovedi po radiju. 235 strani. Vežano Din 110.—, LIPPERT, Von Festen und Freuden. Propovedi po radiju. 269 strani. Vežano Din 116.—, LIPPERT, Von Wundern und Geheimnissen. Propovedi po radiju. 261 strani. Vežano Din 116.—, MÖNNICH, Inneres Leben. Za čtivo in pouk. 232 strani. Vežano Din 60.—, MUCKERMAN, Der Mönch tritt über die Schwelle Casovna razmišljanja. 357 strani. Vežano Din 57.—, SVOBODA, Predigte zur Zeit. Osnove za pridige. 168 strani. Nevezano Din 64.—, VILLAM, Das Leben Jesu im Lande und Volke Israel. 529 strani. Vežano Din 150.—.

Odbor odločuje o zunanosti projektiranih stavb. V preteklem letu je zavrnil marsikatero fasado ter dosegl, da se je morala izpremeniti ter prilagoditi tako, da ne bo v kvar zunanemu izgledu mesta. Tako smo šele zdaj pričeli popravljati stare grehe, ki imajo marsikatero ponesrečeno stavbo na vesti.

Javna gradbena podjetnost se je kazala posebno v izgradnji cest. Kaldrminski fond, v katerem je prispevalo mariborsko gospodarstvo toliko milijonov, je le počelo polagoma dotekati nazaj ter se izpreminjati v lepe tlakovane ulice, v novo carinsko pošto, žal pa je še odrekel v pogledu nove carinarne. Največja pridobitev je tlakovanje in pričetek ureditve Aleksandrove ceste, ki je dobila že sedaj povsem nov izgled ter bo še pridobila z ureditvijo promenadne poti ter asfaltiranjem hodnikov. Končala se je v minulemu letu tudi tlakovana Sodna ulica, Einspielerjeva ulica do Počehovskega potoka ter rampa pred glavnim kolodvorom. Porabilo se je za tlakovana dela nekaj nad 4 milijone dinarjev. Kanalizacijskih del v večjem obsegu se ni izvrševalo, edno nadkritje polka pod Kalvarijo, ki je stalo 130.000 Din, je treba sem prišteti. Načela se je ureditev Pobreške ceste ter spojitve Smetanove ulice z mestnim središčem. Omeniti je nadalje kopanje novega velikega vodnjaka v Betnavskem gozdu, s katerim se bo znatno povečala kapaciteta mestnega vodovoda. preselitev Banovinskega dečjega doma v nove prostore v preurejeni banovinski stanovanjski hiši ter preuredba dosedanjega dečjega doma v povečano oskrbnišnico. Od javnih stavb je carinska pošta velika pridobitev. Poslopje, v katerem se je zazidalo 5 milijonov, je že skoro dočela izgotovljeno ter se bo vselitev uradov kmalu izvršila. Druga važna stavba je Delavska azil, ki bi bil že pod streho, da ni nenadna zima zavrla nadaljevanje dela. Poslopje bo dvonadstropno, ker se je posrečilo zasigurati povečanje tozadevnega kredita.

Največji razmah je v minulemu letu dosegla tekstilna industrija. Celo vrsto novih podjetij smo dobili v mestu, še več v okolici. Vsaka večja prazna dvorana, nekdanji hlevi in drugi prostori se že izpreminjajo v tekstilne obrate, ki jih je v Mariboru in okolici že 26. Najbolj se je povečala Hutterjeva tovarna, ki je zgradila novo predilnico ter postavila temelje za povečanje tkalnice. Hutterjeva predilnica je najmoderneje podjetje cele srednje Evrope ter je opremljena z najnovejšimi angleškimi stroji. Novo predilnico si je postavila tudi tovarna Zelenka in drug, obrate pa so povečale še tovarna Doctor in drug, Mariborska tekstilna in tovarna svile Thoma. Novo veliko podjetje je »Jugoslavija«, ki gradi letos še bombaževinaeto tkalnico ter obeta povečanje vseh obratov.

Novo leto nam prinaša v javni gradbeni podjetnosti realiziranje naslednjih načrtov: carinarne, izgotvitev delavskega azila, pričetek adaptacije gradu, nove zasilonstanovanjske zgradbe, dovršitev novega vodnjaka, nada jevanje tlakovanja cest, ureditev Smetanove ulice ter Pobreške ceste z odstranitvijo Turkove hiše. Tekstilna industrija bo nadaljevala s povečanjem svojih obratov in obeta se še ustanovitev novih podjetij. Na manj izgledov je zopet za zasebno stanovanjsko gradbeno podjetnost. Tu je pač glavna ovira v pomanjkanju gotovine. Če bo v tem oziru nastopil ugoden preobrat, potem bo Maribor porasel za rekordno število novih zgradb.

Ladje plujejo prav za prav po zlatega morju

Morje vsebuje velikanske množine zlata in srebra

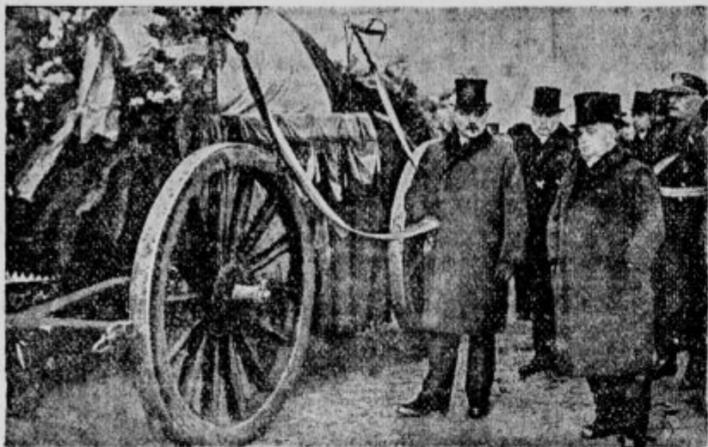
Oceani ne vsebujejo samo mnogo soli, temveč tudi zlata in srebra. Množina zlata, ki leži v morju, je tako velika, da bi prišlo v posest vsakega človeka na z. mlji zlata v vrednosti enega milijona dinarjev, ako bi se posrečilo ta velikanski zaklad dvigniti iz morja.

To ni bajka, temveč to ugotovitev vsebuje poročilo priznanega ameriškega raziskovalca, ki ga je priobčil Smithsonian Institut. To poročilo navaja, da vsebuje morska voda zlata in srebra v fantastičnih množinah. Zato pa ugotavlja isto poročilo, da se dozdaj ni posrečilo najti metode, s pomočjo katere bi lahko pričeli pridobivati zlato in srebro iz morja. Niti kapljice ne moreš dvigniti iz morske vode, da ne bi istočasno dvignil milijone molekulov zlata, trdi poročilo. Morska površina je tako debelo pokrita z molekulami zlata, da lahko trdimo, da vse ladje plavajo na zlatega morju. Kilogram morske vode vsebuje okoli 45-milijonski del miligrama zlata. Učenjaki so dognali, da znaša površina vsega morja na svetu 365 milijonov kvadratnih kilometrov. Povprečno lahko ra-

čunamo, da je morje globoko tri kilometre. Tako pridemo do sklepa, da vsebuje morje okoli ene milijarde kubičnih metrov vode, ki tehta sekstilijon kilogramov. Sekstilijon je številka z 21 ničlami. Ako spremeniš miligram v unče, potem vsebuje ta množina vode nič manj kakor trilijon 500 milijard unč zlata. Tako bi prišlo na vsakega človeka na svetu 700 unč zlata, kar je vredno okoli 14.000 dolarjev, če računamo, da plačamo 20 dolarjev za unčo zlata. Spričo sedanjega padca dolarja bi se ta znesek še povečal.

Morje torej vsebuje neizmerno količine zlata. Tako ugotavlja to poročilo. Toda kdo naj ta zaklad dvigne iz morja? Teoretično je sicer mogoče pridobivati zlato iz morske vode, toda stroški za to bi bili v razmerju z vrednostjo pridobljenega zlata previsoki.

Morska voda vsebuje tisočkrat več srebra kakor zlata. Poleg tega vsebuje tudi železo, fosfor, baker, arzen, cink, jod, magnezijo, kalcij in mnogo druge rude.

Zadnja pot romunskega ministrskega predsednika

Ministrskega predsednika Duca spremljajo na zadnji poti v Bukarešto. Tako za krsto gre ministrski predsednik Angelescu.

Ruske gosli so najboljše

V Moskvi so te dni priredili nenavadno tekmo. Ta naj bi pokazala, katere gosli so najboljše. Priznani umetniki iz vsega sveta so preizkusili gosli najrazličnejših tovarn. Umetniku so zavezali oči, tako da ni mogel vedeti, na kakšne gosli igra. Preizkusili so gosli slovitih tovarn Stradivari, Amati in Gvarneri, toda obenem tudi gosli najmodernejšega ruskega izdelka. Uspeh tekme je bil prav senzacionalen. Umetniki so se izrekli za ruske gosli, katerim so tudi prisodili 5 prvih nagrad in šele šesto nagrado so dobile gosli Stradivari.

Advokat Luis Campanys, borec za avtonomijo Katalonije, je prevzel nasledstvo polkovnika Macie, predsednika avtonomne republike Katalonije.

List, ki izhaja 1000 let

»Peking Gazette«, najstarejši dnevnik na svetu, je obhajala svojo 1000 letnico. Slavnostna številka je objavila različne zanimive spomine in številke. Med drugim je bilo obglavljenih v teku 600 let 1797 sotrudnikov lista, ki so se pregrešili »zoper sveto vljudnost in s tem žalili čast kitajskega naroda«.

Naši listi so že poročali o strašni letalski nesreči pri Ruyssele v Belgiji, kjer je treščilo na tla veliko angleško potniško letalo ter se vžgalo. Zaradi eksplozije so prišli ob življenje vsi potniki in letalci, skupno 10 ljudi.

Ameriški poslanik na carski posteji

Londonski listi poročajo o veličastnem sprejemu, ki so ga priredili v Moskvi novemu ameriškega poslanika, ki je bil imenovan za prvega ameriškega poslanika pri sovjetski vladi. V hotelu »National« so dali poslaniku prestore, ki so opremljeni s pohištvom nekdanje carske družine. Na poselji, ki jo uporablja Bullitt, je bil baje rojen zadnji car Nikolaj II. Na postaji so pričakovali Bullitta najimenitnejši predstavniki sovjetrov, med njimi tudi g. Trojanovski, ki je bil imenovan za poslanika v Ameriki. Trojanovski in Bullitt sta se po pozdravu prišla pod pazduho in tako zapustila postajo. Ko je Bullittov avtomobil prispel do hotela in je poslanik ugledal zastavo, se je odkril. Bullitt se je pripeljal z lastnim avtomobilom iz Amerike. Zunanje ministrstvo je takoj povabilo Bullitta na zajtrk. Okoli 80 nameščencev bo šlo ameriško poslaništvo. Vlada je pripravljena pripraviti začasne prostore za poslaništvo v palači najvišjega sodišča. Vse kaže, da bo Amerika zidala v Moskvi lasno palačo in Bullitt je že pripeljal s seboj posebnega arhitekta za to.

Sv. maša nad zemljo v burji in viharju

Potniki rednega poštnege letala francoske proge Sajgon—Marseille so ugotovili neko nedeljo, da je med njimi katoliški duhovnik, misijonar iz Indokitaja. Takoj so ga naprosili za nedeljsko mašo. Duhovnik je nagovoril pilota, ki ima isto neomejeno oblast kakor kapitan ladje, in z njegovim dovoljenjem opravil v nedeljo zgodaj sv. mašo. Neki visoki uradnik je bil za mašnega strežnika in z veseljem pripovedoval, da obuja spomine na srečno otroška leta v domači gorski vasi. Vsi potniki s pilotom vred so duhovniku odgovarjali »amen« in peli molitve. Marsikdo je potem zatrdil, da je zapustila ta maša nad oceanom nepozaben vtis. Divjala je huda burja, veter je divje razgrajal okoli letala, in potniki so vedeli, da samo Bog čuva njih življenje.

V Barceloni je bil pri ogromni udeležbi katalonskega ljudstva pogreb predsednika katalonskega avtonomičnega gibanja, polkovnika Francisca Macie.

Po grehu kazen - Otrokova pravica

Francoski vojak Chindler, ki je prišel leta 1916 v nemško ujetništvo, je zapeljal ubogo dekle, ki je delala pri istem kmetu. Čeprav ji je obljuboval zakon, je pozabil na njo in otroka, ko se je po koncu vojne vrnil v domovino. Kmalu se je poročil in prevzel posestvo v bližini Nancyja. A letos ga je le našlo ravnateljstvo draždanske sirotišnice, kamor je bila izročila nezakonska mati v vzgojo otroka. Zahtevalo je pri francoskem sodišču preživnino. Chindler je od kraja poskušal zatajiti otroka, ki ga ni nikoli videl. A sodišče prve stopnje mu je naložilo mesečno plačilo v znesku 180 frankov, dokler ne bo postal njegov sin 16 let

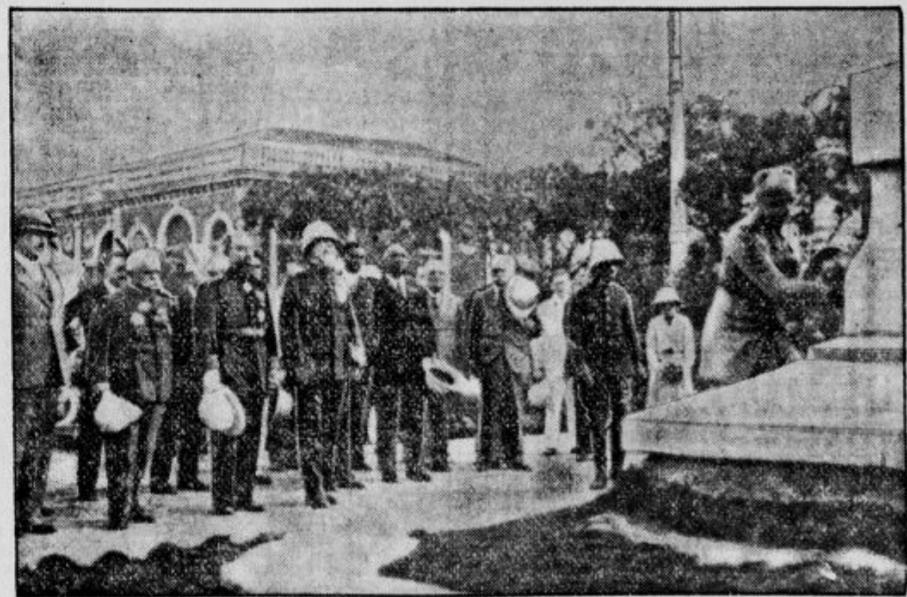
star. Chindler se je pritožil na vzklidno sodišče. Njegov odvetnik je poskušal vsvariti protinemsko razpoloženje s tem, da je govoril o trpljenju nekdanjih vojnih ujetnikov. A vzklidno sodišče je kljub temu upoštevalo samo otrokove pravice. Priznalo je, da mora biti kaznovan na nemškem ozemlju »zvršen prestopok po nemški postavi. Zato je naložilo obtožencu preživnino, počeniš z letom 1928, kadar je bil dospel deček v zavetišče, čeprav je vložila sirotišnica svojo tožbo šele letos. Na ta način je moral Chindler plačati takoj 13 tisoč frankov.

Lovec na muhe

V Hollywoodu, kinematografski prestolici, imajo za »topnike čudnega poklica, ki lovijo ali vsaj podijo muhe. Vazelin ali barve, s katerimi so namazani igralci pri posnetkih, privabijo muhe, ki nagajajo ljudem pri delu. Igravci poskušajo z rokami ali pahljačami napoditi nadlogo. Vse to ovira fotografiranje. Razen tega lahko ostane brenčanje muh tudi na dragocenem zvočnem filmu z ostalimi glasovi vred. Zato zapodijo posebni nastavljeni muhe, preden utegnejo postati občutljive za igralce in aparat. Med temi lovci je pogumni Myke Foley, ki hoče spremeniti dosedanje tehniko svojega poklica. Nastavljen je pri Paramountu. Če je v službi, si namaže obrto glavo s sladkornim sirupom in sedi poleg aparata. Potem ne nadlegujejo muhe ostalih igralcev njegovi sladki glavi na ljubo.

Jod v jajcu in mleku

Jod ima znane zdravilne lastnosti. Zdravniki večkrat priporočajo hrano, bogato joda. Toda jod v brezprimernih oblikah je pokvaril že marsikateri želodec ali zobovje. Jod kot dodatek k hrani je po večini naredil neužitno. Zato se zelo zanima medicinska kemija za novi način pridobivanja organskega t. j. prebavljivega joda. Fiziologija je že davno opazila, da vsebujejo jod tudi jajca z jodom cepljenih kokoši, čeprav ohranijo svojo užitenost in okus. Danes se že v naprednih deželah prodajajo bolnikom namenjena jajca, ki vsebujejo določen odstotek joda. A to načelo odkriva široke možnosti sodobni medicini. Z jodom cepljene krave dajejo n. pr. jodovo mleko. Razen joda vbrizgavajo kemiki živini tudi druge zdravilne snovi. Na ta način pridobivajo za posamezne bolezni primerno meso, mleko, maslo, sir itd.

Pred 50 leti so francoske čete zasedle Sudan in tako postavile temelje afriški kolonialni sili Francije. V 19. stoletju si je Francija osnovala pravi kolonialni imperij. - Na podobi slovesnost ob 50 letnici v Dakarju.

Cerkvena edinstvo v petju

Pevski zbor ruskega emigrantskega Bogoslovskega instituta v Parizu je priredil pod vodstvom I. Denisova več zgodovinskih koncertov. Bil si pred vsem namenjeni stari cerkveni glasbi pred Petrom Velikim, t. zv. »Znamenomu razpevu«, ki ne kaže nikakih poznejših vplivov italijanske posvetne opere XVIII. stoletja (kakor pri Bortnjanskem i. dr.). Poročevalci ruskih listov obžalujejo »moderne težnje« skladateljev pri harmonizaciji starih napevov, n. pr. septakorde v najbolj neprimernih trenutkih. V tem oziru ima Bortnjanski žalibog še vedno dosti posnemovalcev. Prav harmonizacija zastira poslušalcem porazno sličnost starih ruskih molitev z gregorijansko in tudi ambrozijansko katoliško cerkveno glasbo. Znani glasbeni zgodovinar Boris Schloetzer zatrjuje n. pr., da je popolnoma slična ona ambrozijanska »Hvala Bogu na višavah«, ki jo izvajajo pevke pariškega ženskega benediktinskega samostana (Ire Mon-sieur), starih ruskim pravoslavim napevom z istim besedilom. Lahko bi se takoj izvajala v pravoslavni cerkvi po primerni harmonizaciji.

Samogovor arheologa: Ze davno so ugotovili, da so živele sardine tudi v kameniti dobi, toda da bi že takrat sardine konservirali v takšnih skatlah, je zame vsekakor novo odkritje.

Janezku je prinesel Božiček železnico z vlakom.

»Ali nisi prav zadovoljen s tem darilom?«
»Jasno povedano, očka, mislim sem, da mi bo prinesel kaj časa bolj primernega. Na primer raketi avto ali stratosferni balon.«

Polsko literarno nagrado za leto 1933 je podelilo poljsko prosvetno ministrstvo avtorici knjige »Dnevi in noči«, Marii Dabrowski.

Sport

Težka atletika

Malo navodil za dviganje ročk.

Mnogim se zdi nesmiselno in nemoderno danes govoriti o dviganju ročk, ko je smuk takorekoč vladar med vsemi sporti. Priznati je treba vse velike prednosti smučanja, toda vedeti moramo tudi to, da jih je mnogo, ki si tega idealnega zimskega sporta ne morejo privoščiti iz tega ali drugega razloga in, da jih je tudi mnogo, ki jih smučanje ne veseli in ne zanima, ampak imajo večje veselje n. pr. do telovadbe, težke atletike, sabljanja itd.

Pred nedavnim časom smo si na kratko ogledali težko atletiko in smo videli, da obsega tri sportne vrste: dviganje ročk, rokoborbo in boks. Danes nekoliko besed o dviganju ročk.

Za to panogo rabimo železne ročke. Vaj z ročkami je toliko, da se more s tako obilico in pestrostjo vaj primerjati malokatera športna vrsta.

Potrebno pa je, da dvigalec popolnoma obvlada svoje telo, da ima močno voljo in sposobnost hitre duševne koncentracije. Te lastnosti dobi dvigalec šele po dolgotrajni, vztrajni, vestni in sistematični vaji. Jasno je, da take vaje ne morejo ostati brez učinka na duševnost dvigalca.

Mi si hočemo ogledati le one vaje, ki se ocenjujejo pri mednarodnih tekmovanjih in sicer: potegi, sunki in letna dviganja. Vsaka teh vaj se izvaja z desno ali levo ali pa obojestrano. Poleg teh vaj imamo dvig od tal do vzravnave, vihtenje ročk, dviganje ročk v pošepu, v mostu itd.

Poteg je vaja, kjer ne pride toliko do izražanja telesna moč, kakor spretnost, hitrost in sposobnost koncentracije dvigalca. Vaja se izvaja na ta način, da ročko, ki jo držimo z nadprijemom (dlan obrnjena dol) in sicer v sredi pri levo- in desno-ročnem potegu ali pa v primerni razdalji od srede na levo in desno pri obojročnem potegu, z vso silo potegnemo tik ob telesu, brez kakšnega presledka do stegnjenega ozir. do stegnjenih rok nad glavo. Uspeh je odvisen od hitrosti in pravičnega potega tik ob telesu. Zanimivo pri tej vaji je, da različna med enoročnim in obojročnim potegom ni velika. Enoročni poteg 50 kg ali dvooročni 65 kg je že lep uspeh, ki ga more srednjemoračan človek doseči šele po dve ali večletni vaji.

Sunek je vaja, kjer more doseči človek, absolutno vzeto, največji uspeh. Zato se pri dvigaleh ta vaja najpogosteje goji in čisto na škodo drugih vaj. Izvede se sunek takole: Pri enoročnem sunku primemo ročko v sredi s podprijemom (dlan obrnjena gor) in si jo naložimo na rame brez pomoči ostale roke (prosto) ali pa s pomočjo ostale roke (neprosto). Ko smo dvignili ročko do ramen, si uravnamo dihanje, zberemo vso moč in sunemo ročko kvišku do vzročenja (stegnjena roka) nad glavo. Pri obojročnem sunku imamo ista dva dela vaje: prosti ali neprosti dvig na prsi in nato krepki sunek do vzročenja rok nad glavo, kjer je obrzati ročko glas sekund. Glavno pri sunku je, da v tistem trenutku, ko ročko sunemo, skročimo nogi ter takorekoč pademo pod ročko in se nato vzravnamo. S tem vzravnamo rokama skoraj vse težko delo, ki bi ga sicer morali opraviti in ga preneseemo na vse telo. Treba pa je pripomniti, da se pride do popolnega sunka, t. j., da se pri najmanjši uporabi sile doseže največji uspeh, šele po dolgi in sistematični vaji.

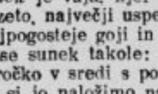
Težno dviganje pa je dokaj enostavno. Izvede se tako, da si ročko prosto ali neprosto naložimo na ramena pri enoročnem ali na prsi pri obojročnem dvigu, ter jo nato počasi dvignemo do vzročenja (= stegnjenih rok) nad glavo. Pri tem se noge ne smejo skručiti, niti se ne sme križ ulekniti, sploh se ne sme telo nikamor nagniti.

Za vse velja važno pravilo: imej nasprotnika vedno v oči. Nasprotnik je ročka, ki jo moraš premagati in ki jo torej moraš vedno gledati. Za začetnike velja še eno pravilo: ne delaj pretežkih vaj, ker so silno škodljive. Vadi z lahki ročkami ter pogosto (trikrat na teden) in glej, da si pridobiš tehnično dviganja, t. j., da pri posameznem dvigu sodeluješ s celim telesom in najbolj ekonomično uporabiš svojo moč in hitrost.

Danes velja za najboljšega dvigalca Francoz Rigoulot, ki polegne z eno roko preko 100 kg, obojročno pa 130 kg in sune obojročno okoli 180 kg. Dobri dvigalci so še naslednji: Svoboda, Stadler, Cadine, Schielberg, Hueneberger, Lurich, Alzin itd. V dviganju, drzanju, nošenju in vihtenju ročk, uteži in bremen so se odlikovali prav posebno bralje Sacon, Zalkin in Paddubini in še mnogo drugih. V ta oddelek spada n. pr. dviganje topa in nošenje konja (Kari Abi) po vzoru Milona Krotoskega.

V naši državi ta sport še ni prav posebno razvit. Vzrok je v pomanjkanju izvežbanih trenerjev. Pred leti je obstajal v Ljubljani akademski tekoatletski klub, ki se je resno in sistematično pečal z dviganjem ročk in kjer so posamezniki dosegli že lepe uspehe. Iz tega kluba je pozneje izšla iniciativa za ustanovitev tekoatletske sekcije SK Ilirije v Ljubljani, ki ima sedaj najboljšega dvigalca ročk v državi.

Zeleli bi bilo, da se ta sport čimbolj razširi med našo mlado mladiino. Literaturo v slovenskem jeziku o težki atletiki nimamo, priporočamo pa drobno hrvaško knjižico »Težka atletika«, ki jo je napisal Ralf J. Hoke. — Sm. R.

Tekme za zimski pokal
Na praznik v soboto in nedeljo se nadaljujejo nogometne tekme v prid brezposelnim igralcem.

Visok sneg in muhasto vreme je prekrizalo načrte in nogometšem in zimskim sportnikom, tako, da smo ostali za božične in novoletne praznike brez sportnih prireditvev v Ljubljani. Da bomo pa vsaj zadnji konec božičnih praznikov izrabili tudi v sportne namene, se je ZSK Hermes potrudil in seveda tudi precej žrtvoval, da se bodo mogli odigrati tekme v prid brezposelnim igralcem na njegovem igrišču. Tako bomo imeli priliko oba praznika gledati v Ljubljani nogometne tekme za omenjeni pokal, ki se bodo odigrale po naslednjem redu:

Na praznik sv. Treh kraljev (v soboto) ob 13: Hermes—Sloga ob 15 Primorje—Mars; v nedeljo ob 13 Jadran—Reka, ob 15 Korotan (Ljubljana)—Korotan (Kranj).

Vse tekme bodo zelo zanimive in to tembolj, ker v Ljubljani že delj časa ni bilo nobene sportne prireditve. Sloga bo imela precej težko stališče s Hermesom, še bolj pa seveda Mars s Primorjem. Radovedni smo, kako se bo odrezal prvak Gorjenske krajski Korotan, ki je dosegel lansko leto prav lepe rezultate.

Prosimo, da se običnost v čimvečjem številu udeležite teh prireditvev, ki imajo poleg sportnega tudi velik socialen pomen.

Službene objave LNP

(Seja u. o. 22. dec. 33.)

Prisotni gg.: Rybač, Kuret, Novak, Buljevič, Kačar, Fevalek, Drufovka in Jugovec. — Odsotni gg.: ravn. Setina, ing. Debelak, Kralj, Melicer (upr.), Stanko, dr. Köstl, Logar, Vespernik, Malovrh, Dorčec, Skalar, Petrič (neupr.). — SK Slaviji se na dopis od 15. XII. 1933 pisмено odgovori. — Na znanje se vzame dopis CSK br. 457 od 6. XII. 1933, s katerim dostavlja skico igrišča. — SK Iliriji se na njen dopis od 14. XI. 1933 pošlje definitivni odgovor. — Opozorja se klube, da pošiljajo pošto za LNP na uradni naslov (poštni predal 138) ali v smislu določil pods. pravil tajnika I. Za pošto, ki ne bo dostavljena na ta naslov, LNP ne odgovarja. — Na znanje se vzame dopis SK Železničar, Maribor, od 21. XII. 1933 in se potrjuje prejem skice igrišča, ki je bila temu dopisu priložena. — Na znanje se vzame poročilo delegacije o poteku redne glav. letne skupščine JNS od 17. XII. 1933. — Odobri se dopust do 15. januarja 1934 l. blagajniku LNP g. ravn. Setini. — Tajnik I.

Naši drsalci na odlični čišini

Jugoslovanski prvak v umetnem drsanju g. Polo Schwab, član KS Ilirije, in njegov rojak, mladi talent g. Gvido Sernee, sta se udeležila prvenstva Visoke Tatre v umetnem drsanju ter sta dosegla zelo lepe uspehe. Schwab je zasedel drugo mesto s 505,1 točkami takoj za inž. Pražnovskem, drsalcem svetovnega slovesa, Sernee pa je zasedel s 337,44 točkami četrto mesto. Našima vrlima drsalcema iskreno čestitamo k uspehu.

Razpis klubske tekme. Smuč. klub Ljubljana razpisuje za nedeljo 7. januarja pri svojem domu na Pokljuki I. del klubskega prvenstva v kombinaciji, ki ga je moral prenesti na omenjeni kraj zaradi izredno neugodnih snežnih razmer. Pri klubskem prvenstvu se ocenjujejo še posebej teki in skoki. V nedeljo na Pokljuki tekmujejo seniorji na 15 km, juniorji do 16 leta pa na 6 km. Ostali del tekmovanja se vrši pozneje. Start v nedeljo ob 9 dopoldne pri domu. Cilj istotam.

SSK Maraton, Maribor, priredi v nedeljo 7. januarja svoj klubski dan s smučskimi tekmami dam, gospodov in otrok, na Ciničatu pri Fali, o čemur je naš list že pred par dnevi poročal. Za vodstvo tekem je določen naslednji sodniški zbor: Predsednik dr. Wankmüller A.; nam. dr. Vatrovec Fr., Tehnični vodja: Zvezni sodnik Aljančič L.; nam. Kramberger Fr., Starterja: Dostal A. in Kramberger Fr. Sodniki na cilju: Aljančič, Dostal, Kramberger, Casomerica; Grešnik C. in Hamersak Vinko. Zapisničarji: Zedničel E., Golec J., Pohar Mara. Zdravnika: dr. Wankmüller A. in dr. Lutman Stanko. Nadzorniki proge: Korman Leopold in 6 klubovih članov. — Prosimo vse člane in članice, da se poslužijo prijavnice in prijavi udeležbo za sebe in svoje prijatelje in znance. Prijavnice se dobijo pri klubovem tajništvu na Koroški cesti 1. — Za prijatelje in znance, ki niso člani kluba, pa bi se tekem radi udeležili, morajo prijavnico sopolpisati člani kluba, ki s svojim podpisom jamčijo, da dotični niso člani drugih klubov ali organizacij.

Ljubljanska zimsko-sportna podzveza ima drevi ob pol 20 v damski sobi kavarne Emona sejo upravnega in tehničnega odbora. Na dnevnem redu je izvedba podzveznega prvenstva. Gg. dr. Kuhelj, Kopriva, Predalič, Hayne, Kuhar, Smuc, Iskra, Turnšek, Steiner, Vučnik in Kajfež sigurno.

SK Ilirija (lahkoatletska sekcija). Drevi ob 19 bo v klubski sobi kavarne »Evropet« važna seja načelstva, katere naj se zanesljivo udeležijo gg. Vodišek, Baltezar, Banko, Habič, Osterman, Sporn, Dobovšek in Jerančič. Atleti se opozarjajo, da so treninji v telovadnici na Grabnu radi božičnih počitnic prekinjeni in se bodo nadaljevali z 9. januarjem. — Načelstvo.

Smučarski klub Ljubljana sporoča na mnogoštevilna vprašanja glede prevoza tujcev in smučarjev iz postaje Bled, odnosno iz postaje Lesce-Bled do novega smučarskega doma na Pokljuki, da je glavno odhajališče za vožnje s sanmi vedno Parkhotel na Bledu. Tu so stalno na razpolago sani, Avtomob. vozi od vsakega vlaka iz postaje Lesce-Bled do Parkhotela po ceni 6 Din za osebo. Sani od Parkhotela do doma na Pokljuki stanejo 35 Din za osebo (vendar pa za najmanj dve osebi) in to ob rednem odhodu izpred Parkhotela ob 8 zjutraj. Sicer pa po dogovoru z voznikom, vsekakor pa ne več ko 50 Din za osebo.

Vremensko poročilo JZSZ in SPD

a) Telefonično po stanju 30. decembra zjutraj.
Bistrica, Boh. jezero: +1°, oblačno, 120 cm snega, sneg južen, smuka manj ugodna. — Bled-jezero: —2°, oblačno, 50 cm snega, mirno. — Kranjska gora, Rateče-Planica: barometer se dviga, —2°, visoka megla, dežuje s snegom, 130 cm snega, sankališče uporabno, vršiči in Tamar 350 cm pršiča. — Kočevje: +1°, zelo oblačno, medle, 5 cm novega snega na podlagi 40 cm, sankališče neuporabno, sneg južen. — Zelenica: —6°, vreme jasno, veter lahki sever, 40 cm novega snega pršiča na podlagi 120 cm, smuka prav dobra.

b) Pisмено po stanju 29. decembra.
Rateče-Planica: 0°, vreme južno, mirno, 40 cm novega snega na podlagi 120 cm, sneg južen, smuka na zvoženem terenu dobra, smuka v planinah neugodna. — Doyje-Mojstrana: —3°, sneži, mirno, 5 cm novega južnega snega, smuka ugodna, sankališče uporabno, vršiči in Tamar 350 cm pršiča. — Križ nad Jesenicami: —1°, sneži, mirno, 50 cm novega snega na podlagi 75 cm, sneg pršič, smuka idealna, izgledi za nedeljo ugodni, smuka v planinah idealna. — Vrhnika: —1°, vreme slabo, veter zahodnik, 25 cm novega snega na podlagi, sneg moker, južen, smuka manj ugodna, izgledi za praznike dobri, smuka v planinah dovolj ugodna. — Bloke: —2°, oblačno, veter vzhodnik, 70 cm južnega snega, smuka dobra, izgledi dobri. — Kravcee: —4°, 20 cm pršiča na zmrzneni podlagi, smuka idealna.

Vremensko poročilo. Mojstrana, 3. jan. 34: Milo, skoraj jasno, brez omembe vrednih padavin. — Smuka dobra, izgledi za nedeljo prav

Gospodarstvo

Znižanje obrestne mere v Bolgariji

V zvezi z ureditvijo vprašanja dolgov, o katerem poročamo na drugem mestu, je bolgarska Narodna banka znižala diskontno obrestno mero od 8 na 7%, lombardno obrestno mero pa od 9 na 8%.

S tem znižanjem je oficijelna obrestna mera v Bolgariji nižja kot pri nas. Danes ima samo še Albanija isto obrestno mero kot mi, višjo pa Rusija. Po 7% znaša obrestna mera v Bolgariji in Grčiji.

Jugoslovansko gospodarstvo

Za svojo 25 letnico je izdal »Jugoslovanski Lloyd«, gospodarski dnevnik v Zagrebu, velik zbornik »Jugoslovansko gospodarstvo«. Večino materiala je zbral in sestavil lastnik in urednik »Jugosl. Lloyd« g. Joso Lakatos. Deloma je ta zbornik smatrali kot nadaljevanje »Gospodarskega almanaha«, ki je izšel pred leti. Vendar je docela samostojno delo.

Priznati moramo, da je v Zborniku osredotočeno ogromno delo in žrtve pri današnji neorganizirani statistične službe pri nas. Knjiga vsebuje tudi podatke o važnih gospodarskih panogah v svetovnem obsegu, kar dobro služi za primerjavo posameznih držav. Veliki obseg knjige se vidi že iz naslovov posameznih poglavij: Prebivalstvo, Kmetijstvo, Agrarna reforma, Zadolžitve kmeta, Rudarstvo in topilništvo, Gozdarstvo, Zunanja trgovina, Promet, Tujski promet, Zadrružništvo, denarstvo, Državne finance, Industrija, Soc. zavarovanje.

O zadolžitvi kmeta ima knjiga več zanimivih detajlov iz ankete Priv. agr. banke. Oudek o industriji vsebuje tudi sezname ind. podjetij važnih strok. Pri nekaterih podatkih bi si želeli več detajlov in vpoštevanja najnovejših statistik, vendar to ne kviri celotne slike, ki je zelo pregledna.

Cena knjige? Naroča se pri »Jug. Lloyd«.

Moč valutnih blokov

Blok držav, ki so ostale zveste zlatemu standardu, obsega tele države: Francijo, Italijo, Belgijo in njih kolonije, Švico, Poljsko in Češkoslovaško. Vse navedene države imajo 12,22% vsega prebivalstva in 22,60% vse svetovne trgovine. Drugi blok tvorijo šterlinske države: Anglija, Dominijoni in skandinavске države. Vse te imajo 22,62% vsega prebivalstva na svetu in 33,36% svetovne trgovine. Države, ki imajo srebrno valuto: Kitajska, Perzija itd., imajo največ prebivalstva 34,27%, toda pri svetovni trgovini so udeležene samo s 6,58%. Nato pridejo severnoameriške Združene države s 6,75% vsega prebivalstva in 13,07% svetovne trgovine. Toda k Uniji bo treba prišteti še nekatere druge ameriške države.

Obrestna mera zagrebških bank znaša po spozrazumu vseh zavodov 12,5% za dolgove in 6,5% največ za vloge. Sploh so banke in denarni zavodi izven Slovenije prilagodili obrestno mero za dolgove na 12,5%. Toliko znaša obrestna mera tudi pri bankah v Sloveniji, 10,5% pri regulativnih hranilnicah in 9,5% pri zadržah. Obrestna mera za vloge znaša izven Slovenije 6,5%, v Sloveniji pri drugihah in regulativnih hranilnicah 4 oz. 5% za vezane vloge, pri bankah pa je obrestna mera nenotna.

Nova zgradba Državne tiskarne v Belgradu. Prosvetno ministristvo je razpisalo ponudbeno licitacijo za zemljišče, na katerem naj bi se zgradila nova državna tiskarna. Zemljišče mora obsegati 6000 do 8000 m² v gotovem delu mesta.

Koliko je Rusija dolžna Nemčiji? Do nedavnega je bila Nemčija največji dobavitelj Rusije. Se dne 1. januarja 1933 je znašal ruski obilgo Nemčiji 1200 milijonov mark, v teku leta 1933 pa se je zmanjšal na 700 milijonov.

dobri. Za pravoslavni božič se vrše smučarski tečaj za začetnike in za boljše smučarje pod vodstvom drž. prvaka v kombinaciji, g. Jakopiča Albina. Prijave sprejema Smučarski klub Doyje-Mojstrana.

Dortmundskih šestdnevnih kolesarskih dirk, ki se vršijo od 12. do 18. t. m. po novih pravilih, se bo udeležilo 15 moštev.

Pri kolesarski dirki v dvorani, ki se je vršila za poklicne dirkače za veliko darilo Antwerpna, je zmagal svetovni prvak Scherens (Belgija) s tremi točkami pred Albert Richterjem, Honemannom in drugimi. — Svoječasni svetovni prvak v cestni dirki Ronsse (Belgija) pa si je priboril veliko Luyten-darilo v dirki z dvosedeznim vodstvom v treh tekih na 59,75 km pred Nizozemcem Pijnenburgom, Italijanom Guerro in francoskim prvakom Ch. Pellissierom.

Mednarodno tekmovanje v dviganju ročke namerava izvesti francoska tekoatletska zveza letos. Vsaka članjena zveza naj bi postavila na ta miting po dve najboljši petorici (od persone do teške). Tekmovalo se bo v olimpijskem troboju.

Italija ima zlato sportno knjigo, ki jo je uvedla fašistična vlada in v katero se vpisujejo vsi sportniki, ki so dosegli kake posebne uspehe na sportnem in telovadnem polju.

Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju parov se bo letos izvedlo v Helsingforsu o priliki 60 letnice obstoja tamkajšnjega »Skridskoklubba« v dne 22. in 23. februarja. Poleg tega se bo vršilo še mednarodno tekmovanje v umetnem drsanju gospodov, dam in veteranov.

Beccali, famozni italijanski tekač in svetovni rekorder pojde začetkom leta 1934. v Ameriko, kjer bo startal pri raznih prireditvah v dvoranah. Dne 3. februarja nastopi v Newyorku, 10. februarja v Bostonu, 17. in 24. februarja zopet v Newyorku. Beccali bo naletel v Ameriki na zelo močne nasprotnike kakor: Cunninghama, Venzeja in Bonthrona. Najvernejši bo vsekakor Cunningham, ki se je prav posebno pripravil na te notranje nastope, kajti pred kratkim je pretekel v dvorani eno miljo v izbornem času 4:12.

Ameriške plavalčice popravljajo svoje rekorde. Pri plavalnem mitingu, ki se je vršil v Miami, so ameriške plavalčice postavile celo vrsto novih rekordov. Miss Bridges je plavala 200 jardov hrbitno v času 2:48, Miss Govednik je preplavala 100 jardov prsno v 1:21 in Miss Knight je zmagala v prostem plavanju na 300 jardov v času 3:45,2 in 300 m pa v času 4:07,2.

Japonci so povabili na svoje državno plavalno prvenstvo, ki se vrši v avgustu v Tokiju, celo šuno najboljših ameriških plavalcev. Ker je tudi ameriška plavalna zveza privolila svojim plavalcem startati v Tokiju, je njihovo sodelovanje toliko kot sigurno. Od Američanov pridejo v prvi vrsti: Laufer, Kojac, Medica in Flanagan.

Zaščita dolžnikov v Bolgariji bo stopila v kratkem v veljavo. Olajšave bodo dobili dolžniki za vsote od 2000 do 1 milijon levov. Odplačilo se razdeli na 10 let in je treba prvi dve leti plačati samo obresti. Dane so olajšave tudi garantom. Olajšave veljajo za kmete, trgovce in obrtnike, možne so pa tudi za delavce, pripadnike prostih poklicev, uradnike, upokojenca, invalide itd. za dolgove do pol milijona levov, saj jim je dovoljen štiriletni moratorij pri obrestni meri 8%.

Zavarovanje vlog v USA, o katerem smo že pisali, se je začelo izvajati 1. januarja 1934. Od 13.432 Statebank jih k zavarovanju ni pristopilo 141. Zavarovanje se zaenkrat nanaša samo na vloge do 2500 dol., s 30. junijem pa bodo zavarovane vse vloge do 10.000 dol. s 100%, od 10.000 do 50.000 dolarjev s 75% in nad 50.000 dol. s 50%. S sedanjo uvedbo zavarovanja bo zagotovljena polna vrednost vlog 21.748.754 vlagateljem, t. j. 97% vseh vlog de 2500 dol.

Refico in ameriške banke. Do 1. januarja je Refico kupila za 800 milij. dolarjev prednosnih delnic raznih bank.

Znižanje diskonta v Litvi. Litvanska banka je znižala diskont od 6 na 5%.

Borza

Dne 4. januarja 1934.

Denar

Danes sta narasla Pariz in Newyork, pustili pa so tečaji Amsterdama, Bruslja in Berlina, do čim so druge devize ostale neizpremenjene.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključeno po 9,12, na zagrebški po 9,07 in belgrajski po 9,03. Grški boni so notirali v Zagrebu 39 bl., v Belgradu 34,50—35 (35).

Ljubljana. Amsterdam 2298,74—2310,10, Berlin 1362,36—1373,16, Bruselj 795,24—799,18, Curih 1108,35—1113,85, London 185,30—186,90, Newyork 3588,83—3617,09, Pariz 224,57—225,69, Praga 170,12—170,98, Trst 300,57—302,97.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 51.982 Din.

Curih. Pariz 20.2625, London 16.76, Newyork 328, Bruselj 71,70, Milan 27,16, Madrid 42,50, Amsterdam 207,375, Berlin 123, Dunaj 72,80 (57,80), Stockholm 86,40, Oslo 84,20, Kopenhagen 74,85, Praga 15,35, Varšava 58,05, Atene 2,95, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendenci je bila nekoliko slabšaja, kar se je poznalo tudi pri tečajih, ki so bili nižji. Promet je oživel in je znašal danes: vojna škoda 1500 kom., 7% inv. pos. 100.000 ter 8% Bier 2000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 100 delnic Priv. agrarne banke ter 150 delnic osjenske sladkorne tovarne.

Ljubljana. 7% inv. pos. 54—55, agrarji 26 den., vojna škoda 296—297, begl. obv. 36,50 den., 8% Bier. pos. 38—40, 7% Bier. pos. 35—36, 7% pos. DHB 52 den.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 52 den., agrarji 26,50—28, vojna škoda 296,50—297, (296,50, 296,75, 297), 2. 290—292 (290), 3. 289—290 (290), 4. 290 bl., 0% begl. obv. 37,50—38, 8% Bier. pos. 38—38,50 (38), 7% Bier. pos. 35—37, Tob. srečke 10—13, Srečke Rdečega križa 9—15. — Delnice: Narodna banka 3800 den., Priv. agr. banka 236—237 (235, 237), Sečerana Osjek 125—132,50 (130), Impex 50 den., Trboveljska 120—130.

Belgrad. Narodna banka 3860 zaklj. Priv. agr. banka 235—236 (235, 233), 7% inv. pos. 54,50—55 (55,50, 55), agrarji 29 bl., vojna škoda 297—299 (298, 296,50), 2. 297 bl., (292), 6% begl. obv. 38,75—39 (39, 38,25), 8% Bier. pos. 38—39, 7% Bier. pos. 35—36.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 5. januarja; 12.15 Reproduc. koncert slov. narodnih v duetih — 12.45 Poročila — 13.00 Cas, cigani svirajo v reproduc. glasbi — 18.00 Zabayno predavanje (Viktor Pirnat) — 18.30 Ob Erjavčevi 100 letnici (dr. Slodnjak) — 19.00 Sokolstvo — 19.30 Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka) — 20.00 Prenos iz Zagreba: Koncert — 22.00 Cas, poročila, reprodukcija Smetanovega godalnega kvarteta »Iz mojega življenja«.

Sobota, 6. januar; 7.30 O selekciji kulturnih rastlin (ing. Ferlic B.) — 8.15 Poročila — 8.30 Gimnastika (Pustišek Ivko) — 9.00 Versko predavanje (dr. Ciril Potočnik) — 9.30 Orgle, zvonovi in slov. božičnice na ploščah — 10.00 Prenos iz stolnice — 11.00 Slovenska glasba, izvaja Radio orkester — 12.00 Cas, reproducirana ruska glasba — 16.00 Zimska dela v sadovnjaku (Flego Anton) — 16.30 Sramel kvartet Pevec iz Hrastnika, vmes reproduc. valčki — 20.00 Vijolinski koncert ge. Fanike Brandl — 20.45 Harmonika solo, g. Stanko — 21.30 Cas, poročila — 21.50 Radio orkester in Radiojazz.

Drugi programi

Petek, 5. januarja
Belgrad: 16.00 Samospevi — 20.00 Prenos koncerta iz Zagreba. — Zagreb: 20.00 Schumannov koncert za čelo in orkester — 20.30 Vokalni koncert St. Ivelja — 21.00 Aktovka, dram. prizor — 21.30 Jugosl. narodne pesmi. — Dunaj: 12.00 Radio orkester — 17.15 Petje in klavir — 19.05 Koncert dunajske glasbe. — Budimpešta: 13.30 Ciganska kapela — 18.30 Klavirski koncert — 19.30 Prenos iz drž. opere. — London: 20.00 Plesna glasba — 21.00 Angleška glasba, solisti in orkester. — Milan: 17.10 Komorna glasba — 21.00 Simfonični koncert. — München: 16.00 Orkestralni koncert — 17.50 Vokalni koncert — 20.10 Simfonični koncert — 21.15 San Olafa Astesona, recitativni in zbor — 22.15 Koncert šleske filharmonije.

Sobota, 6. januarja
Belgrad: 17.00 Prenos bdenija iz Saborne cerkve 21.00 Božične in koledne pesmi, poje zbor. — Zagreb: 20.15 Božične pesmi 20.45 Orkestralni koncert. — Dunaj: 10.10 Koncert na orglah 12.00 Orkestralni koncert 17.00 Lahka glasba: orkester 19.05 Koncert za čelo 20.05 Opera in opereta glasba. — Budimpešta: 12.30 Koncert operne orkestra 15.30 Zborovski koncert 20.20 (Sari plesi — München: 8.15 Koncert na orglah 16.00 Simfonični koncert 21.00 Koncert simfoničnega orkestra. — Praga: 9.35 Koncert komornega zbora 17.00 Plesna glasba 19.25 Kristovo detinstvo, svetopisemska trilogija Berlioz. — Rim: 17.00 Simfonični koncert 20.10 Vokalni koncert 21.00 Prenos opere. —

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda. **Dia 1** —; ženskojavski oglas **Dia 2** —. Najmanjši znesek za mali oglas **Dia 10** —. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po **Dia 250**. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodob

Hotelsko sobarico

perfektno, kot prvo moč, z dobrimi spričevali, večje nemešine, ter zmožno kavcije, sprejme Hotel Strukelj. (b)

Kontoristinjo

zmožno slovensčine in nemščine, samostojno in zanesljivo, s perfektnim znanjem vseh pisarniških del — in

trgovsk. pomočnika

verziranega v trgovini z mešanim blagom, agilnega, dobrega prodajalca z lepim nastopom, prostega vojaščine, sprejme s hrano in stanovanjem v hiši Jurej Sterk, Vinica pri Črnomlju. (b)

Denar

Hranilne knjižice

Prve Hrvatske Štedionice kupim proti takojšnjemu plačilu. Ponudbe z višino vloge in najnižjo ceno na Evgen Lutman, Brezovica pri Ljubljani. (d)

Stanovanja

Stanovanje

4-6 sob. popoln komfort, se odda za februar. Pojasnila: Dvorakova ulica 6/III. Telefon 3314. (c)

Stanovanje

s sobo in kabinetom, plinom — se lahko takoj odda na Domobranski cesti 17/L. (c)

Soba

v centru z event. uporabo kuhinje — takoj oddam. Naslov in upravi »Slov.« pod št. 101. (a)

Opremljena soba

čista, se odda boljši osebi. Vodovodna 17, blizu mitnice. (a)

Vnajem

Pekarija

se da v najem. Mertik Ivan v Sv. Jurju ob Ščavnici. (n)

Glasba

Klavirji!

Planini!

Kupujte na obroke od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Petrof, Häzil, Stingl original, ki so nesporno najboljši!

(Lahka precizna mehanika.) Prodaja jih izključno le sodni izvelevec in bivši učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Aleksandrova cesta 7. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov in strun

Posestva

Trgovsko hišo

s posestvom, pri Mariboru, proda za 60.000 Din Začopski, Maribor, Frančiškanska ulica 21. (p)

Pohištvo

Zeninom, nevestami!

Pohištvo iz zaloge kupite vsled solidnega izdelka najceneje edinole pri Avgustu Černetu, Zgornja Šiška, Vodnikova 122, postajališče Heinrichar. (s)

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajalci al' motorja bi znebiti se radi brž kupec ti mnogo prihrani Slovenec najmanjš' inzerat

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudim v veliki izbiri najugodnejše in najseneje trdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg (l)

Polenovko

namočeno in suho, prvovrstno in specerijsko čokolado za kuho, kg 34 Din — samo pri Kovacič, delikatesa in specerija, Miklošičeva cesta 32. (l)

Specerijsko trgovino

na prometnem kraju, radi prevzema drugega obrata, takoj ugodno prodam. — Ponudbe na upravo »Sl.« pod »Takoj« št. 100. (l)

Prodajam patent

za električne računalke, za šolske otroke, z vsem inventarjem, zelo poceni, radi prezaaposlenosti. — Gamace, Kranj, Klanc 47.

Obrt

Galoše

popravlja najboljšo Gumiklinika, Tyrševa 9. (t)

Debele

luskinate otrobe

kupite najceneje pri trvdki A. VOLK. LJUBLJANA

Resljeva cesta 24.

SREČNO NOVO LETO želi vsem cenj. odjemalcem in odjemalkam

Marija Vidmajer
trgovina s semeni
CANKARJEVO NABREZJE 3
LJUBLJANA

Na dan Treh kraljev pri Slamiču:

Prasički, ribe in bržole na razaju. Najboljši cviček, belokranjska črnina, teran, renski rizling in druge specialitete. Od 5 popoldne dalje svira že od Sivestra znani Havaii-Jazz-band. Odprto že v zgodnjih jutranjih urah in se bo servirala piškova obara, golaž, vampi itd.

Tudivnaši podružni c

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domo-ljuba« in »Bogoljuba«. naročite inzerate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne Telefonska številka 3030

Obvestilo

Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani otvori dne 5. januarja 1934 v zgradbi Podpornega društva železniških uslužbencev in upokojencev v Ljubljani na Sv. Petra cesti št. 25 (preje hotel Tratnik) za člane zadrug včlanjenih v Zvezi nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev

zadružno prenočišče

Na razpolago so udobne sobe z eno, dvema in tremi posteljami. Cene: Soba s toplo in hladno tekočo vodo, centralno kurjavo, kopalnico in takso od 16 Din do 22 Din za osebo.

Prenočevati morejo železničarji, učitelji in drugi državni in samoupravni uslužbenci in upokojenci (ter njihovi družinski člani), ki so člani katerekoli zadruga, ki je včlanjena v Zvezi nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev. — Državni uslužbenci! Poslušajte se te koristne in potrebne zadružne ustanove in prenočujte v zadružnem prenočišču.

NABAVLJALNA ZADRUGA USLUŽBENCEV DRŽAVNIH ŽELEZNIC V LJUBLJANI

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon // Rodenstock // Voigtländer // Welta // Certo l. t. d. l. t. d. // ima vedno v zalogi

FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE

v Ljubljani // Miklošičeva cesta 5

Snežno bele zobe dosežete z dnevno uporabo

DIANA

ZOBNE PASTE

Poskus bo prepričal tudi Vas. Zato zahtevajte vedno samo pravo

DIANA

PASTO ZA ZOBE

ZENINI! NEVESTE!

V zakonu se Vam obeta lepa, a zelo težka naloga, vzgoja Vaših otrok. Zato Vam priporočamo knjigo:

Volc:

OTROK

I. in II. del

Poglavja o vzgoji, katera Vam pomagajo, da dosežete lepe uspehe na vzgojnem polju..

Knjiga ima dva dela, v katerih Vam podaja pisatelj točne smernice za vzgojo Vaše dece. Vse potrebno najdete v tej knjigi — kako odpravite otroku slabe lastnosti ter ga dovedete čez vse strmine življenja k vzvišenemu cilju, da postane pravi krščanski mož ali žena, kakršne tako nujno rabi slovenski narod.

Knjiga stane I. del nevezan Din 25.—, vezan Din 35.—; II. del nevezan Din 24.—, vezan Din 34.— ter se dobi pri

H. NIČMAN - LJUBLJANA

Kopitarjeva ulica 2

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar le pri njej naložen popo'noma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-po sestnikov z vsem svojim premoženjem.

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš nad vse ljubljani soprog, očka, tast in ded, gospod

Mendaš Filip

železniški sprevednik v pokoju

Pogreb bo na dan Svetih treh kraljev ob dveh popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 4. januarja 1934.

Terezija, soproga.
Iva, Milka, Slavko, Peter, otroci.
Ivan Kocmur, zet; Jantek, vnuk.

Aleksandra Rahmanova:
Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt
17. februarja 1919.

Danes ponoči nas je grozno tuljenje vojaka Alfjorova zbudilo iz spanja. Vsa baraka je bila v temi; električna luč ni gorela in za vseh osem sob sta bili samo dve majhni petrolejski svetilki, ki so jih uslužbenci nosili s seboj. Nekaj časa je bilo tiho, potem smo slišale, da ženketajo šipe, mnogo ljudi kriči vsevprek.

»Rdeči so prišli! je nenadno kriknila Boby-ljeva. »Hvala Bogu, Rdeči so!»

Nastala je strašna panika. Skočila sem s postelje in hotela uteči, pa sem takoj padla po tleh. Tam sem obležala in pričakovala Rdečih, smrti...

Po nekaj minutah je prišel nekdo k našim vratom in jih od zunaj zaklenil. Bile smo v temi zaklenjene kot v ječi.

»Tovarišk je kričala Bobyljeva na ves glas, »jaz sem proletarka in moža so mi Beli ustrelili! Toda tu notri so trgovčeva žena, žena vseučiliškega profesorja in zdravnikova hči, te primite, te ustrelite! Le postrelite jih! Le postrelite jih!»

Zunaj je postalo zopet tiho; nič se ni genilo, ostale smo v temi, samo mesec je blede svetil skozi zamrzo okno.

Sele proti jutru je prišla ranocelnica, ki nam je povedala, kaj je bilo vzrok ponočnega hrupa. Vojak Alfjorov, ki je od Bobyljeve zvedel, da ga nameravajo Beli ustreliti, je skočil skozi okno in se tako hudo poškodoval, da je proti jutru umrl.

Vojakom, ki so prišli opoldne ponj, da bi ga odpeljali, je prihranil delo...

18. februarja 1919.

Pod oknom je stala danes ob navadnem času poleg staršev dama v žalni obleki, ki je nisem mogla prepoznati. V pisnu so mi starši sporočili, da je Vadimova mati tu; prišla je obiskat hčer in moža, ki sta na kliniki za duševno bolne.

Mati Vadimova? Vadimova? Keko čudno, da sem sedaj prvič izza svoje bolezni mislila na Vadima!

On je pri Rdečih, mi pri Belih; kako vest ali celo kako pismo prejeti bi bilo povsem nemogoče.

19. februarja 1919.

Vera Ivanovna je nocoj vso noč tako kričala, da so jo morali prenesti na hodnik. Zdravnik pravi, da je njeno stanje brezupno. Nocoj je umrla Ljenočka. Ubogo dekle! Vso svojo dušo je žrtvovala svojim bližnjikom!

20. februarja 1919.

Prvič sem vstala. Komaj dva koraka morem napraviti, ne da bi se morala uvesti. Dali so mi star, neopran halat, na katerem se še vidi in tudi duha, da je prejnjih nosilec bljuval. Od perila so mi dali moške spodnje hlače in vojaško srajco. Zenskega perila nimajo.

22. februarja 1919.

Kadar me starši vprašajo, če česa pogrešam, če sem s čim nezadovoljna, vedno pravim, da ne! Tudi se res ne morem pritoževati; vsi me imajo radi in so dobri z menoj. Toda kako ravnajo z drugimi, to me kači!

23. februarja 1919.

Vera Ivanovna je danes umrla. Oba moža, prejšnji in sedanji, sta obupana.

24. februarja 1919.

Tasja je bolniška sestra. S srečnim smehljajem streže bolnikom, nosi posode ven, prinaša hrano. Ali zdrži?

25. februarja 1919.

Počasi že lahko hodim po sobi.

26. februarja 1919.

Pravkar je bila Tasja pri meni, oblečena v svetlozeleno bluzo, ki se ji je zelo prilegala in je bila v njej podobna svetli kušarici. Bila je močno odlašljena in si je ustne pobarvala živordeče. Ginljivi izraz slabosti in otroške brezpomočnosti je izginil, okrog ust ji je igral zmagoslaven in skoraj hudoben nasmeh.

»Odsla bom iz barake! je rekla; »nočne posode prenašati mi je že preneumno. Preseda mi, igrati svetnico! Dobro se imejte, Alja! Ne pozabite me in hvala vam za ljubeznive besede!»

Cedla je k meni, se me oklenila in začela jokati. Tudi mene je jok posilil. Ali pomoči ji ne morem.

27. februarja 1919.

Greta se bori s smrtjo. Vse dni presedim pri njej, pa kaj morem? Še ga bi jo obrnila, nimam moči, in strežajke še ne mislijo ne na to, da bi ji podale posodo, tako da neprestano moči. Venomer kliče: »Mamica, mamica!»

Električna luč ugasne vsak hip, v sobah je mrz, hrana je skoraj neužitna, vse govori samo eno: da Rdeči zopet zavzemo mesto, da se zopet prične streljanje. Domov hočem, tu nimam več obstanka. Ko bi ne bilo uboge Grete, bi že davno prosila, naj me spuste domov.

1. marca 1919.

Greta je nocoj umrla v strašnih mukah. Strežajka Glasša je tudi zbolela; boji se, da jo bomo teple, kakor je ona tepla druge.

Zopet doma! Ali čudno, v moji duši ni veselja. Govorim malo, rajši molčim. Velike, svetle sobe, dobre jedi, gostje, glasba, zabave, vse to me čudno gane. Navajena sem slišati vzdihne in gledati umiranje.

Pred menoj stoji v ogledalu visoka, sloka oseba, z ostrženimi lasmi, podobna najstajnejemu dečku. Ali me bo Vadim še ljubil, če me vidi tako?

4. marca 1919.

Kolčak je bil pri nas v mestu. Bila je nepozabna slavnost; prebivalstvo vseh slojev se mu je zahvaljevalo za osvoboditev od boljševikov. Navdušenje je silno, stotine vstopajo v vojsko kot dobrovoljci. Tudi Griša Filipenko se je priglasil.

5. marca 1919.

Naš docent se je danes vrnil iz Omska. Iz navade mu še vedno pravim docent, čeprav je že dolgo profesor. Povedal je, da so Kolčaku dnevi šteti, v Omsku je nepopisna zmeda. Glavni vzrok,

da Beli ne uspevajo, je po njegovem mnenju vedenje entente. Ni dvoma, da ententine sile ne marajo, da bi Beli zmagali; boljševiška Rusija jim mnogo bolj prija nego nacionalna. Brez zavezničkov pa so beli prešibki, nedostaja najpotrebnejšega.

»Le škoda, da se zastoj tratijo dragocene sile in mladostni idealizem! je dejal docent. »Seveda je mladina deloma sama kriva. Ne tista, ki se v čisto neverjetnih okoliščinah junaško bje z Rdečimi, ampak tista, ki v Irkutsku, Omsku itd. postopa po ulicah, poseda po pisarnah, ljubimkuje in samo to misli, kako se dobi dober delež in lepa uniforma. Rdečim je dalje mnogo lažje; imajo določena gesla, ki so jasna, preprosta in najnižjemu človeku brez nadaljnega razumljiva; če so pa tudi izvedljiva, če se sploh dajo do zadnjih posledic premisliti, za to nihče ne vpraša! Beli ne morejo postreči s takimi enostavnimi obrazy. Boljševike moramo zmagati. To je enostavno, kaj pa potlej, Kdo ve točno, kaj bo potlej? Po osvoboditvi? Ali more ljudstvo doumeti, da je potek zgodovine tisočkrat bolj zapleten kot vsa gesla sveta? Zato pa že raje verjame tistim, ki pravijo: Vsi, ki imajo več nego vi, se morajo postreliti in potem boste vi vse to imeli, kar so imeli prej oni... In potem ta podla sodrga Eserjev (SR = socialni revolucionarji). Če Beli napredujejo, menijo, da bi le ne bilo dobro, ko bi ti zmagali; če pa Rdečim gre dobro, se boje, da bo slabo, če pridejo Rdeči na krmilo. Vrhlega v vojski delajo na razdor, ščuvajo vojake proti častnikom. Tega pa te nerazodne množice ne pomislijo, da si s tem sami kopljejo grob. Verjemite mi, če boljševizem na Ruskem končno zmagaa — in zmagal bo —, potem bodo pred forumom zgodovine Eserji pred vsemi odgovarjali za to!»

Po teh docentov besedah je nastal mučen molk, zakaj velik del naših gostov je pripadal stranki SR-jev. Vsi pa, tudi SR-ji, so se zgražali ob misli, da bo nad našim mestom zopet zavladala rdeča strahovlada. Za božjo voljo! Ali bo docent imel prav?